

40 260 3504

Пролетары ўсіх краін, единайце!

ab

ab, 05

11 мая ў Выбаргу Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР тав. М. І. Калінін уручыў ордэн і медаль прыбывающим у Выбарг дэлегацыям часцей, байцам, камандзірам і палітработнікам, узнагароджаным за адвагу, мужнасць і геройства, праяўленыя ў баях з фінскай белагвардзейшчынай.

На здымку: М. І. Калінін уручае орден „Красная звезда“ ваенурачу 3-га ранга, члену ВКП(б) Е. А. Волкавай-Гомозовой (у мінульм урач дзіцячага санатория № 4 на станцыі Сіверская, Ленінградской області).

Фота В. Іванова (Фото-кліш ТАСС).

ПЛЕНУМ ЦЭНТРАЛЬНАГА КАМІТЭТА КП(б) БЕЛАРУСІ

20 мая 1940 года адбыўся пленум новавыбранага ЦК КП(б) Беларусі. Пленум выбраў Бюро ЦК КП(б) Беларусі ў наступным саставе:

ЧЛЕНЫ БЮРО ЦЭНТРАЛЬНАГА КАМІТЭТА КП(б) БЕЛАРУСІ:

тт. ПАНАМАРЭНКА П. К., КУЛАГІН М. В., ГРЭКАВА Н. Г., МАЛІН В. Н.,
КІСЯЛЁЎ К. В., НАТАЛЕВІЧ Н. Я., ЦАНАВА Л. Ф., МАТВЕЕЎ А. П., КУЗНЯЦОЎ Ф. І.
КАНДЫДАТЫ ў члены БЮРО ЦЭНТРАЛЬНАГА КАМІТЭТА КП(б) БЕЛАРУСІ:

тт. БАЙКАЧОЎ Г. М., ГАЛОЎКІН В. Я., КРУПЕНЯ І. А., ЭЙДЗІНАЎ Г. Б.

Пленум выбраў першым сакратаром Цэнтральнага Камітэта КП(б) Беларусі тав. ПАНАМАРЭНКА П. К., другім сакратаром тав. КУЛАГІНА М. В., трэцім сакратаром тав. ГРЭКАВУ Н. Г., сакратаром ЦК КП(б) Беларусі па кадрах тав. БАЙКАЧОВА Г. М., сакратаром ЦК КП(б) Беларусі па пропагандзе тав. МАЛІНА В. Н.

Пленум ЦК КП(б) Беларусі зацвердзіў: загадчыкам аддзелам кадраў ЦК КП(б)Б сакратара ЦК КП(б)Б па кадрах тав. БАЙКАЧОВА Г. М., загадчыкам аддзела пропаганды і агітацыі ЦК КП(б)Б сакратара ЦК КП(б)Б па пропагандзе тав. МАЛІНА В. Н., загадчыкам органіструктурскім аддзелам ЦК КП(б)Б тав. ЭЙДЗІНАВА Г. Б., загадчыкам сельскагаспадарчым аддзелам ЦК КП(б)Б тав. ГЛАСАВА С. М., загадчыкам ваенным аддзелам ЦК КП(б)Б тав. ПРОХАРАВА Н. І.

Рэдактарам газеты „Звязда“ пленум зацвердзіў тав. ГАРБУНОВА Т. С., рэдактарам газеты „Акцябр“ тав. ЭРЭНГРОСА Е. І.

* * *

20 мая 1940 года адбылося першае пасяджэнне Цэнтральнай рэвізійнай камісіі.
Старшынёю Цэнтральнай рэвізійнай камісіі выбран тав. СЕДЫХ В. Я.

XVIII З'ЕЗД БОЛЬШЭВІКОЎ БЕЛАРУСІ

20 мая закончыў сваю работу XVIII з'езд Комуністычнай Партыі (большэвікоў) Беларусі.

З'езд яшчэ раз прадэманстрыраваў сваю маналітнасць і несакрушальную згуртаванасць вакол Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай Партыі (большэвікоў), вакол правадыра, друга, настаўніка таварыша Сталіна.

Амаль два годы прашло ад XVII да XVIII з'езда нашай партыі. Гэтыя годы знамянальны важнымі гістарычнымі падзеямі ў жыцці партыі і народа.

Справаздачны даклад сакратара ЦК КП(б)Б тав. Панамарэнка насычан ярчайшымі фактамі і лічбамі грандыёзных перамог большэвікоў Беларусі, якія атрыманы пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна. Большэвікі Беларусі, узбройўшыся рапшэннямі студзенёўскага Пленума ЦК ВКП(б), бязлітасна выкрылі і разгромілі трацкісцка-бухарынскія і буржуазна-нацыяналістычныя гнёзды прэзрэнных ворагаў народа.

Ордэнаносная Совецкая Беларусь павялічылася як тэрыторыяльна, так і па колькасці насельніцтва амаль у два разы. Штучна раз'еднаны беларускі народ з'еднан у адну дружную сям'ю. Працоўныя заходніх абласцей БССР назаўсёды вызвалены ад ярма польскіх капіталістаў і па, мешчыкаў і пад кіраўніцтвам Комуністычнай Партыі будуюць сваё радаснае і шчаслівае жыццё.

У рэзультате штодзённых клопатаў таварыша Сталіна і ў вялікім садружстве з народамі Саюза ССР, Беларуская рэспубліка карэнным чынам змяніла сваё аблічча. Прамысловасць з адсталай і прымітыўнай у мінулым, зараз ператварылася ў перадавую, тэхнічна ўзброеную. Пабудаваны гіганты фабрыкі і заводы з навейшым абсталяваннем. З года ў год перавыконваюцца дзяржаўныя планы.

У галіне сельскай гаспадаркі рэспубліка таксама дабілася грандыёзных перамог. На шырокіх прасторных палях Беларусі працуе каля 9 тысяч трактараў, 8500 трактарных плугоў, 1 890 культиватораў, 3 380 сеялак і многія другія складанейшыя сельскагаспадарчыя машыны.

Большэвікі Беларусі разам з калгасным сялянствам перабудавалі калгасную вёску, з раскіданых хутароў зрабілі выдатныя калгасныя паселішчы. Менш як за два годы сселена больш 20 тысяч хутароў.

З кожным днём усё больш узрастает матэрыяльны і культурны добрабыт працоўных. Дастаткова сказаць, што сярэдняя гадавая заработка плата на аднаго рабочага ўзрасла ў 33,6 процента. Па-новаму, па культурнаму зажыло калгаснае сялянства. Павялічваецца даходнасць калгаснікаў і калгасніц.

Прайшоўшыя два годы характарызуюцца буйным уздымам беларускай культуры нацыянальнай па форме, соцыялістычнай па зместу. Пабудаваны дзесяткі новых школ, дзіцячых садоў, ясліў, радзільных дамоў. Тэатр оперы і балета і інш.

Грамадныя дасягненні і ў галіне развіцця мас-тацтва Совецкай Беларусі. Створаны выдатныя оперы: «Міхась Падгорны» кампазітара Ціко-

кага, «Кветка шчасця» кампазітара Туранкова, «У пушчах Палесся» кампазітара Багатырова, балет «Салавей» Крошнера і інш.

Партыйная арганізацыя Беларусі ад XVII да XVIII з'езда партыі амаль падвоіла свае рады. За гэты час прынята ў кандыдаты ВКП(б)—26745 чалавек, у члены партыі—12072 чалавека. Усяго комуністаў у КП(б)Б 59853 чалавека, з іх жанчын 8448 чалавек.

Гэта сведчыць аб вялікай цяге перадовых людзей нашай рэспублікі да Комуністычнай Партыі. Яшчэ больш узраслі давер'е і павага да яе.

Грандыёзная работа прароблена па выхаванню, вылучэнню і падбору кадраў. На кіруючу партыйную работу за апошнія пару год вылучана 3024 чалавека. Усяго ў дзяржаўныя, партыйныя і гаспадарчыя арганізацыі вылучана 30 тысяч чалавек.

Сапраўды нашы дасягненні велізарны. Аднак большэвікі на дасягнутым не заспакойваюцца. Задача састаіць у тым, каб змагацца за яшчэ большыя поспехі.

У сваім дакладзе сакратар ЦК КП(б)Б тав. Панамарэнка сказаў: «Сур'ёзным недахопам у работе партарганізацый з'яўляецца вельмі не-здавальняючае вылучэнне жанчын на кіруючу партыйную, совецкую і гаспадарчую работу.

З 651 сакратара гаркомаў і райкомаў КП(б)Б жанчын толькі 29. На кіручай совецкай работе ў абласцных выканкамах і райкомах працуе ўсяго толькі 6 жанчын. Не гледзячы на вялікую колькасць у БССР жанчын-настаўнікаў—выдатных педагогаў і арганізатораў, дастойных вылучэння, загадчыкамі рай-тарана працуе толькі 16 жанчын.

Далёка нездавальняюча ідзе вылучэнне жанчын і на кіруючыя пасты ў сельсоветах, калгасах, а таксама і па прамысловасці.

Партарганізацыі павінны смялей і больш разлуча вылучаць жанчын на кіруючу партыйную, совецкую і гаспадарчую работу».

Дапушчаныя недахопы ў галіне вылучэння і вырошчвання жанчын неабходна як мага хутчэй выправіць.

Дэлегаты з'езда з усёй дзелавітасцю і сур'ёзнасцю абмеркавалі даклад ЦК КП(б)Б і намецілі разгорнутую праграму далейшай барацьбы за яшчэ больше працвітанне рэспублікі.

З'езд выказаў цвёрдую ўпэўненасць, што большэвікі Беларусі, узброеныя рапшэннямі XVIII з'езда ВКП(б) і указаннямі таварыша Сталіна, будуць нястомні працаваць над ажыццялением грандыёзных задач па пабудове комуністычнага грамадства.

Справаздачны даклад аб рабоце ЦК КП(б)Б на XVIII З'ездзе Комуністычнай Партыі (большэвікоў) Беларусі

ДАКЛАД САКРАТАРА ЦК КП(б)Б тав. П. К. ПАНАМАРЭНКА^{*})

Уступную частку свайго даклада тав. Панамарэнка прысвяціў агляду буйнейших гістарычных падзеяў, якімі запоўнен спрэваздачны двухгадовы перыяд з часу XVII з'езда компартыі Беларусі.

— Для ўсяго Совецкага Саюза, — гаворыць тав. Панамарэнка, — гэты перыяд быў перыядам далейшага росту і росквіту, эканамічнага і культурнага ўздыму, перыядам далейшага ўмацавання венай магутнасці і павышэння міжнароднага аўтарытэта Совецкага Саюза. Таварыш Сталін з трывуны гістарычнага XVIII з'езда падвёў найвялікшыя вынікі барацьбы нашай партыі і многамільённага совецкага народа за выкананне плана другой пяцігодкі, за пабудову соцыялістычнага грамадства. У сваім дакладзе таварыш Сталін начартаў велічную праграму паступовага пераходу нашай краіны ад соцыялізма к комунізму. Рашэнні XVIII з'езда ВКП(б) і даклад таварыша Сталіна з'явіліся сцягам нашай работы за адчотны перыяд.

Тав. Панамарэнка гаворыць аб поспехах Совецкага Саюза ў галіне знешній палітыкі, дасягнутых за адчотны перыяд. Выкрыты каварныя проіскі англо-французскіх падпальщыкаў вайны, якія пррабавалі ўцягнуць СССР у крывавую бойню. Паміж Совецкім Саюзам і Германіяй устанавіліся моцныя, дзелавыя, дружансіі. За гэты-ж перыяд разляцелася ў прах штучна створаная ласкунтная буржуазна-памешчыцкая польская дзяржава. Совецкі народ вызваліў сваіх адзінакроўных братоў — беларусоў і украінцаў ад панскага ярма. І цяпер 13 мільёнаў беларусоў і украінцаў, у нелалёкім мінулым, якія знаходзіліся пад

ярмом польскіх паноў увайшлі ў дружную сям'ю народаў Совецкага Саюза і карыстаюца ўсімі благамі перамогшага соцыялізма ў нашай краіне. Навекі пакладзен канец штучнаму расшчапленню беларускага народа.

У рэзультате мудрай палітыкі совецкага ўрада, БССР павялічылася па сваёй тэрыторыі і насельніцтву амаль у два разы, ператварылася ў рэспубліку з 10-мільённым насельніцтвам, чаго не маюць многія еўрапейскія дзяржавы.

— Гэтымі сусветна-гістарычнымі перамогамі, — гаворыць т. Панамарэнка, — мы абавязаны тварцу беларускай дзяржаўнасці, найвялікшаму другу беларускага народа, правадыру і настаўніку — таварышу Сталіну.

Таварыш Панамарэнка перайшоў да разгляду работы, праробленай Цэнтральным Камітэтам КП(б)Б : партарганізацыямі Беларусі за адчотны перыяд.

— У гэзультате Вялікай Каstryчніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі, — сказаў тав. Панамарэнка, — і поўнай перамогі генеральнай лініі нашай партыі, у рэзультате ажыццяўлення ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі Беларусь ператварылася з адсталай дробнасляянской краінай, акраіны царской Расіі ў мінулым у перадавую індустрыяліза-

кальгасную совецкую соцыялістычную рэспубліку. — 80 процентаў усёй прадукцыі народнай гаспадаркі БССР, — гаворыць дакладчык, — прыпадае на долю прамысловасці. У БССР вырабляюць 33,8 проц. усёй вырабляемай у Саюзе фанеры, 27 проц. запалак, 30 проц. штучнай аліфы, 25 проц. дражджэй, 11 проц. маргарына, 10 проц. торфу. Па вырабу шарсцяных тканін БССР зараз займае другое месца ў Саюзе.

У Беларусі занава створаны такія галіны пра-

^{*}) Даклад друкуеца па скроочанай сценаграме.

мысловасці, як торфаздабываючая, лесараспрацоўкі, хімічная, будаўнічых матэрыялаў, шкляная, металаапрацоўчая, дрэваапрацоўчая, запалкавая, тэкстыльная, швейная, скур-мехавая і абутковая, харчасмакавая, у тым ліку мясная, масларобча-малочная і кандзіцерская. Створаны такія галіны прамысловасці, якіх не ведала дарэволюцыйная Беларусь, як, напрыклад, вытворчасць штучнага шоўку, сельскагаспадарчая машынабудаўніцтва, станкабудаўніцтва, вытворчасць матараў, турбін і т. д. Зараз у Беларусі ствараецца радыёпрамысловасць.

Амаль уся прадукцыя, выпушчаная ў 1939 годзе, выраблена на новапабудаваных або поўнасцю рэканструіраваных за годы совецкай улады прадпрыемствах. За годы двух сталінскіх пяцігодак пабудавана і асвоена звыш 1.700 новых прадпрыемстваў. За годы двух сталінскіх пяцігодак у прамысловасць БССР укладзена больш аднаго мільярда рублёў. Свой дзяржаўны план прамысловасць рэспублікі ў 1939 годзе выканала па прамысловых наркаматах на 101,2 процента. За апошнія два годы прадукцыя усёй прамысловасці вырасла на 19,1 проц. і дасягнула аб'ёму ў 2.294,6 мільёна рублёў. Цэлы рад наркаматаў, галін прамысловасці і многія прадпрыемствы датэрмінова выканалі гадавую вытворчую праграму 1939 года, даўшы дадаткова на мільёны рублёў прадукцыі звыш плана.

Значна вырасла вытворчасць працы. Выпрацоўка на аднаго рабочага ў 1939 годзе складае 11.178 рублёў супроць 9.296 рублёў у 1937 годзе. У 1939 годзе прадукцыйнасць працы ў парадкаванні з 1937 годам вырасла на 25,3 процента. Адпаведна вырасла заработка плата.

Аналізуючы работу прамысловасці за адчотны перыяд, тав. Панамарэнка асаблівую ўвагу ўдзяляе работе мясцовай прамысловасці, якая мае ў Беларусі неабмежаваныя магчымасці для свайго росквіту.

Тав. Панамарэнка рэзка раскрытыкаваў і спрэвядліва высмеяў некаторых месных работнікаў, якія, марачы абы будаўніцтве прадпрыемстваў-гигантаў, абы вялікіх капіталаўкладаннях, упускаюць зусім з віду невялікія прадпрыемствы, якія лёгка можна арганізаваць у кожным раёне для аблуговуўвання штодзённых патрэб працоўных.

Расказаўшы дэлегатам з'езда абы работе ўсіх астатніх галін прамысловасці за адчотны перыяд, тав. Панамарэнка перайшоў к аналізу работы партыйнай арганізацыі Беларусі ў галіне соцыялістычнага земляробства.

Сельская гаспадарка Беларускай ССР узброена магутным паркам трактароў і складаных сельскагаспадарчых машын. На тэрыторыі Беларусі працуе 9.648 калгасаў, яны абыяднаюць 750.000 сялянскіх гаспадарак. У распараджэнні калгасаў знаходзяцца 97,6 процентаў усёй пахатнай зямлі. Астатнія пахатнай зямлі знаходзіцца ў аднаасобнікаў, якія складаюць 8 проц. ўсіх гаспадарак. Адчотны перыяд быў перыядам далейшага ўздыму соцыялістычнай сельскай гаспадаркі, арганізацыйна-гаспадарчага ўмацавання калгасаў, росту калгаснай вытворчасці, росту палітычнай і вытворчай актыўнасці калгасных мас.

Дакладчык расказаў, як большэвікі Беларусі выконваюць рашэнні майскага Пленума ЦК ВКП(б) (1939 г.). У Беларусі было вельмі многа скажэнняў статута сельскагаспадарчай арцелі. Упартай і крапатлівай работай большэвікі Бела-

руси разам з калгаснікамі навялі парадак у калгасным землекарыстанні. У рэзультате выпраўлення было прырэзана да грамадскіх зямель калгасаў 109.683 гектары. Наладзілі ўчот землекарыстання калгасаў і правялі адмежаванне прысядзібных участкаў грамадскіх зямель калгасаў. Ліквідаваны нарушэнні статута сельгасарцелі па нормах жывёлы ў асабістым карыстанні калгаснікаў. Тав. Панамарэнка прызываў дэлегатаў з'езда неаслабна, штодзённа правяраць на месцах выкананне рашэнняў майскага Пленума ЦК ВКП(б).

Пры ўсямернай падтрымцы і асабістай зацікаўленасці калгаснага сялянства большэвікі Беларусі ўзначалілі работу па ссяленню хутароў у добраўпарадкаваныя калгасныя вёскі. Гэта з'явілася буйным шагам у большэвіцкім ўмацаванні калгасаў Беларусі. У рэспубліцы ў 1938 годзе налічвалася 177 тысяч хутароў. За другую палову 1938 года, пасля XVII з'езда компартиі Беларусі, было ссяляна звыш 20 тысяч хутароў. У той час гэта лічылася вялікім дасягненнем, але гэта было яўна недастатковая, бо інтарэсы далейшага ўмацавання калгасаў патрабавалі больш напружанай работы. Улічваючы першы вопыт у такой вялікай і складанай справе, партарганізацыя Беларусі ў 1939 годзе дасягнула яшчэ большага поспеху. За лета і восень мінулага года калгаснікі 110 тысяч хутарскіх гаспадарак перасяліліся ў калгасныя цэнтры і поўнасцю адбудавалі свае дамы і калгасныя двары. Але работа гэта яшчэ далёка не закончана. У 1940 годзе асталося ссяліць 44 тысячи хутароў. У адной толькі Віцебскай обласці захавалася 30 тысяч хутароў. Тав. Панамарэнка звярнуў на гэтую абставіну сур'езнную ўвагу большэвікоў Віцебскай обласці.

За адчотны перыяд у 3.601 калгасе ўведзены правільныя севаабароты. У гэтым годзе па плану прадстаіць увесці севаабароты ў 2.500 калгасах. У 1941 годзе севаабароты павінны быць уведзены ва ўсіх астатніх калгасах Беларусі. Дакладчык указвае на неабходнасць установіць у законадаўчым парадку адказнасць за парушэнне севаабаротаў.

Вялікая работа прадстаіць у галіне меліярацыі і асваення новых зямель. Амаль 30 процентаў усёй тэрыторыі Беларусі заняты балотамі і забалочанымі землямі. Між тым, калі гэтыя землі асушиць і асвоіць, то ўраджай тут можна атрымаць у два-тры разы вышэй, чым на астатніх землях. Трэба ўсямерна распаўсюдзіць масавую калгасную меліярацыю, тым больш, што калгаснікі ў гэтым кроўна заслужаны.

За адчотны перыяд значна вырасла грамадская калгасная жывёлагадоўля. Так, за гэты час у Беларусі ў калгасах арганізавана новых 11.286 жывёлагадоўчых ферм. Пераважная большасць калгасаў рэспублікі мае па трох фермах. Адначасова вырасла і пагалоўе грамадской жывёлы ў калгасах. Да недахопаў у галіне жывёлагадоўлі дакладчык адносіць нездавальнічае скарыстанне племянных вытворнікаў, нездавальнічае захаванне племяннога маладняка і недастатковое развіццё племяннай базы.

Тав. Панамарэнка прызнаў, што ў рэспубліцы велізарным недахопам з'яўляецца нізкая прадукцыйнасць жывёлагадоўлі. Сярэдні гадавы ўдой, гаворыць ён, ва ўсе апошнія годы ў нас не перавышаў 900 літраў на адну карову. Павышэнне ўдою толькі на 100 літраў дало б дадаткова для спажывання 105 мільёнаў літраў малака.

Дакладчык асабліва спынтуе на тым, якое велізарнае палітычнае і эканамічнае значэнне маюць змяненні ў палітыцы загатовак і закупак сельскагаспадарчых прадуктаў, прынятая сакавіцкім Пленумам ЦК ВКП(б).

Тав. Панамарэнка дакладвае з'езду аб уздыме матэрыяльнага добрабыту працоўных і росквіту культуры беларускага народа. Разам з няўхільным ростам заработка платы рабочых і служачых, ростам даходнасці калгасаў і калгаснікаў няўхільна растуць дзяржаўныя асігнаванні на асвету, аховы здароўя, жыллёвую і комунальную гаспадарку, на добрабыт гарадоў і другія соцыяльна-культурныя мерапрыемствы. У 1939 годзе ў справу культуры і быта беларускага народа дзяржава ўклала 931.100 тысяч рублёў. У 1940 годзе на гэтыя-ж мэты бюджетам прадугледжана 1.355 мільёнаў рублёў. За гэтыя годы працоўныя Беларусі атрымалі 118 тысяч квадратных метраў жыллёвой плошчы. Намнога ўзрасла сетка медыцынскага абслугоўвання насельніцтва, лік радзільных дамоў, дзіцячых садоў, ясель і школ. Вырасла сетка грамадскага харчвання. Пабудаваны новыя гасцініцы. Аб'ём рознічнага тавараабароту ў 1939 годзе ўзрос да 4.073 мільёна рублёў супроць 2.963 мільёна рублёў у 1937 годзе. На 1940 год аб'ём тавараабароту складзе 4.757 мільёнаў рублёў.

Адчотны перыяд характэрэн бурным развіццём беларускай культуры—нацыянальной па форме і соцыялістычнай па зместу. За адзін толькі 1939 год у школах усіх ступеней у Беларусі навучалася 1.116 тысяч школьнікаў. З вышэйшых навучальных установ выпушчана 3.165 спецыялістаў, з тэхнікумаў—5.988. У Беларусі працуе 17 тэатраў, 719 гукавых кіноўстановак, выходзіць 181 газета, у сельскіх мясцовасцях пабудавана 48 школ. 189 передавых сельскіх настаўнікаў рэспублікі ўзнагароджаны совецкім урадам ордэнамі і медалямі за сваю работу па комуністычнаму выхаванню дзяцей беларускага народа.

Партыйныя арганізацыі, гаворыць дакладчык, ажыццяўляючы ленінскэ-сталінскую нацыянальную палітыку, правялі рашучую барацьбу па ліквідацыі вынікаў шкодніцтва на ідэалагічным і культурным фронце, і гэта ў велізарнай ступені спрыяла далейшаму росквіту культуры беларускага народа. Буржуазныя нацыяналісты—заклятыя ворагі беларускага народа, якія працавалі на адры Беларусі ад Совецкага Саюза, прабавалі пастаўіць мастацтва на службу сваім здрадніцкім планам рэстаўрацыі капиталізма. Яны скажалі герайчнае мінулае беларускага народа, прабавалі вытравіць з літаратуры і мастацтва ўсё, што напамінала аб сумеснай барацьбе рускага і беларускага народаў за сваё вызваленне. Беларускі народ, які герайчна змагаўся на працягу вякоў супроць польскіх і іншых прыгнітальнікаў і інтэрнентаў, паказваўся як народ пасіўны і бязволъны. Буржуазныя нацыяналісты прабавалі разбройць народ, унушыць яму сазнанне бездапаможнасці.

Беларускі народ—мужны, здольны разграміць любога ворага, народ—герой, народ—барацьбіт, які пранес праз вякі сваю культуру, сваю мову, сваю волю да перамогі, сваю нянявісць да ворагаў, народ адданы нашай большэвіцкай партыі і совецкай уладзе,—разграміў заклятых ворагаў—буржуазных нацыяналістаў, выкарчаваў і змёў іх з твару зямлі.

Два годы таму назад Беларусь не мела ні адной

нацыянальной оперы і балета. Цяпер яна мае таякія выдатныя і папулярныя ў народзе оперы, як «Міхась Падгорны», кампазітара Цікоцкага, «Кветка шчасця» кампазітара Туранкова, «У пушчах Палесся» кампазітара Багатырова, балет «Салазай» кампазітара Крошнера. Пабудаван опэры тэатр. Створан тэатральны калектыв, у якім ёсьць ужо не мала актораў значнага вакальнага і драматычнага даравання. Сур'ёзных поспектаў дабіліся беларуская драматургія і калектывы драматычных тэатраў. Прадстаічая дэкада тэатральнага масцацтва ў Маскве прадэмансрыруе поспекті Совецкай Беларусі ў галіне тэатральнай творчасці.

З асаблівай цікаласцю дэлегаты з'езда слухалі раздзел даклада аб соцыялістычным будаўніцтве ў заходніх абласцях БССР. Тав. Панамарэнка далаўкыў з'езду, як партыйная арганізацыя Беларусі ўдзельнічала ў вызваленні адзінакроўных братоў—беларусоў ад панскага гнёта, як комунасты ў тия гістарычныя дні дапамагалі доблесным часцям Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі выканаць загад совецкага ўрада—узяць над сваю абарону жыццё і маёмы нарадаў былой Заходній Беларусі.

Затым дакладчык гаворыць аб чарговых задачах большэвікоў Беларусі па разгортванню соцыялістычнага будаўніцтва ў заходніх абласцях БССР. Там арганізавана 101 МТС. Сельская гаспадарка заходніх абласцей атрымала 2.000 конных плугоў, 1.600 культыватараў, 500 трактароў, больш 1 тысяча сеялак і многа другіх сельскагаспадарчых машын. Беларусы ў Польшчы не мелі пачатковых школ на роднай мове. Зараз у заходніх абласцях ужо створана звыш 4.000 беларускіх школ, 8 педагогічных вучылішч, 4 вышэйших навучальных установ, тэхнікумы. У Заходній Беларусі не было ні аднога тэатра. Зараз ёсьць 7 тэатраў, створаны філармоніі, сімфанічныя аркестры, ансамблі песні і танцаў, адкрыты ламы масцака, два музыкальныя тэхнікумы, музыкальныя школы і многае другое. У 1940 годзе заходнія абласці БССР упершыню ў гісторыі свайго існавання атрымалі соцыялістычны бюджет. На 1940 год запраектавана па даходах і расходах 730 мільёнаў рублёў. У капітальнае будаўніцтва ўкладваецца 98,2 мільёна рублёў. На соцыяльныя і культурныя мерапрыемствы асігнуеца 400 мільёнаў рублёў. Ва ўсім гэтым сказваюцца штодзённыя клопаты совецкага ўрада, большэвіцкай партыі і таварыща Сталіна аб працвітанні беларускага народа.

Адміністратыўца-тэрытарыяльнае дзялэнне быўлой Заходній Беларусі на ваяводствы, паветы і воласці ліквідавана. Створана 5 абласцей: Баранавіцкая, Беластоцкая, Брэсцкая, Вілейская і Пінская. Створан 101 раён. У партыйных арганізацыях заходніх абласцей працуе 9.000 комуністаў. Створана 960 пярвічных партыйных арганізацый. На раённых, гарэдскіх і абласцных канфэрэнциях выбраны кіруючыя партыйныя органы. У заходніх абласцях таксама аформлены арганізацыі комсамола. Там працуе 5.000 комсамольцаў. Створаны дзіцячыя комуністычныя арганізацыі—піонератрады. Партыйныя арганізацыі карыстаюцца велізарным аўтарытэтам сярод шырокіх народных мас заходніх абласцей БССР. Прадстаічая вялікая работа па эканамічнаму асвяенiu прыродных багаццяў заходніх абласцей, па падняццю матэрыяльнага і культурнага добрабыту працоўных,

на арганізацыі соцыялістычнай эканомікі. Да-
кладчык выразіў упэўненасць, што комуністычнай
партия (большэвікоў) Беларусі спрэвіца са сваімі
задачамі ў заходніх абласцях БССР.

Пасля стварэння ў партогранах ваеных аддзе-
лаў значна палепшилася масава-абаронная работа.
У 1939 годзе арганізацыі Асоавіхіма ў рэспуб-
ліцы выраслі на 100 тысяч чалавек. Амаль на
40 тысяч чалавек узраслі арганізацыі Чырвонага
Крыжа. За адчотны перыяд абароннымі арганіза-
цыямі Беларусі падрыхтавана больш поўмільёна
варашылаўскіх стралкоў, значкістай другіх аба-
ронных кваліфікаций, кулямётчыкаў, снайпераў,
лётчыкаў. Аднак не ўсюды партыйныя і комса-
мольскія арганізацыі разумеюць сваю кіруючу
роль ў абароннай работе. У Халопеніцкім раёне
толькі 14 процентаў комуністаў і 12.5 процента
комсамольцаў знаходзяцца ў Асоавіхіме.

За адчотны перыяд партыйная арганізацыя рэ-
спублікі амаль падвоілася. Цяпер яна налічвае
59.853 члена і кандыдата партыі. Беларусоў у
партарганізацыі—66 процентаў да агульнага са-
става.

У асобных арганізацыях мелі месца асуджаныя
партияй метады прыёма ў партыю. Так, напры-
клад, Чэрвенскім райком партыі дапусціў у асоб-
ных пярвічных партарганізацыях групавы прыём
ў рады партыі, устанавіў контрольную лічбу па
приёму, арганізуаў гутаркі, на якіх раздавалі
анкеты і прысутных запрашалі ўступіць у рады
партиі. Цэнтральны Камітэт КП(б) Беларусі за-
раз-жа выправіў становішча, а спецыяльны пле-
нум ЦК КП(б) асудзіў грубае нарушэнне прын-
цыпа індывідуальнага адбора ў партыю, меўшае
месца ў партарганізацыях Чэрвенскага, Рэчыцкага,
Бабруйскага, Добрушскага і некаторых другіх
раёнаў, і прыняў меры, прэсякаючыя паўтарэнне
падобнай антыпартыйнай практыкі.

Асабліва тав. Панамарэнка спыніўся на задачах
большэвіцкага выхавання кандыдатаў партыи і
выніках выбараў партогранаў у Беларусі. Раёныя
партийныя канферэнцыі паказалі, што значна пале-
шилася работа раённых камітэтаў партыі. Калі
ў мінулыя выборы нездавальняючай была пры-
знана работа 31 райкома, то ў сучасных выборах
такую ацэнку атрымалі адзін райком партыі—Ча-
чэрскі. У мінулыя выборы была прызнана незда-
вальняючай работа 958 пярвічных партыйных арганізацый,
а зараз такую ацэнку атрымалі 420 пярвічных партыйных арганізацый. І хоць гэта
значна менш, чым у мінулым годзе, усё-ж раён-
ныя камітэты партыі павінны ўзмацніць сваю
ўвагу пярвічным партыйным арганізаціям—і вя-
лікім, і маленькім,—каб пры будучых выборах
комуністы з поўным аснаваннем адбрылі работу
сваіх арганізацый.

Вялікую ўвагу ўдзяліў тав. Панамарэнка пытан-
ням марксісцка-ленінскага выхавання. ЦК компар-
тыі Беларусі правёў значную работу па цэнтралі-
зацыі кіраўніцтва партыйнай пропагандай. Тав. Па-
намарэнка гаворыць аб тым, як выконваецца па-
станова ЦК ВКП(б) ад 16 жніўня 1939 года «Аб
пастаноўцы пропаганды марксізма-ленізма ў Бе-
ларускай ССР, Арлоўскай і Курскай абласцях». У
сучасны момант толькі ва ўсходніх абласцях
Беларускай ССР больш 100 тысяч комуністаў,
комсамольцаў і беспартыйных інтэлігентаў сама-
стойна вывучаюць па «Кароткаму курсу гісторыі
ВКП(б)» і па першакрыніцах гісторыю большэвіц-

кай партыі. «Кароткі курс гісторыі ВКП(б)» рас-
паўсюджан у Беларусі ў колькасці больш 400 ты-
сяч экземпляраў, а ўсяго марксісцка-ленінскай лі-
таратуры ў 1939 годзе распаўсюджана больш
3 мільёнаў экземпляраў.

Але далёка не ўсюды партыйная пропаганда
знаходзіцца на ўзроўні задач, постаўленых ЦК
ВКП(б). Ёсьць яшчэ работнікі—комуністы, якія
пад рознымі прадлогамі адкладаюць вывучэнне
«Кароткага курса гісторыі ВКП(б)».

За прайшоўшы перыяд ў рэспубліканскіх і га-
ласных газетах апублікавана больш 1.200 тэарэ-
тычных артыкулаў, лекцый, кансультаций, у тым
ліку 200 артыкулаў месных аўтараў. Вялікі размах
атрымала лекцыйная работа. За 1939 год лектар-
скімі групамі ЦК, абкомаў і гаркомаў КП(б) Б пра-
чытана калі 4.000 лекцый.

За адчотны перыяд ЦК КП(б) Беларусі правёў
вялікую работу па падбору і вылучэнню кадраў.
За адчотны перыяд вылучана на кіруючу партыйную
работу 3.024 чалавека, а ўсяго на кірую-
чыя пасты па дзяржаўнай і партыйнай лініі вылу-
чана калі 30.000 чалавек, у тым ліку на работу ў
заходнія області—14.000 чалавек.

Дакладчык адзначыў нездавальняючее вылу-
чэнне жанчын на кіруючу работу.

У дакладзе быў падрабязна асветлены пытанні
партийнага кіраўніцтва комсамолам. Комсамоль-
ская арганізацыя Беларусі налічвае 255.763 чала-
века. Пасля XVIII з'езда ВКП(б) комсамольская
арганізацыя павярнулася тварам да вытворчасці,
сталі актыўна ўдзельнічаць ў дзяржаўным і гэ-
падарчым жыцці рэспублікі. Асноўны недахоп
у работе комсамольскіх арганізацый—яны не да-
водзяць да канца пачатую справу. Гэта тлума-
чыцца тым, што яшчэ не ўсюды ў Беларусі пар-
тыйнае кіраўніцтва комсамолам стаіць на належ-
ным узроўні.

Заканчваючы свой даклад тав. Панамарэнка га-
ворыць:

— Партийная арганізацыя Беларусі, памна-
жаючы і ўмацоўваючы свае сувязі з масамі, скра-
ষыстае ўсе нашы велізарныя палітычныя, экана-
мічныя і арганізацыйныя магчымасці для таго, каб
ліквідаваць існуючыя ў яе работе недахопы, яшчэ
больш умацаваць граніцы, павысіць ваенную ма-
гутнасць, развіць прымысловасць, умацаваць
калагасы і павысіць ураджай калгасных палёў, ус-
мерна павысіць палітычную пільнасць і сістэма-
тычна дапамагаць нашай разведцы карчаваць і
граміць ворагаў народа, выхоўваць наш народ у
духу совецкага патрыятызма і бязмежнай адда-
насці радзіме, партыі, таварышу Сталіну, трymаць
яго ў стане мабілізацыйнай гатоўнасці, каб ніякія
фокусы вогагаў не змаглі застасць нас знянаць.

Партыйная арганізацыя Беларусі была, ёсьць і
будзе вернай, непахіснай апорэй Цэнтральнага
Камітэта ВКП(б)!

Няхай жыве магутны з'еднаны беларускі народ!

Няхай жыве комуністычнай партыя (большэві-
коў) Беларусі!

Няхай жыве Усесаюзная Комуністычнай пар-
тыя (большэвікоў) і яе ленінска-сталінскі Цэн-
тральны Камітэт!

Няхай жыве таварыш Сталін!

(Заключныя слова даклада з'езд пакрывае
бурнымі аплодыментамі. Уесь зал устае. Доўга
цягнецца авацыя ў чэсць Цэнтральнага Камітэта
ВКП(б), у чэсць таварыла Сталіна.

Прамова тав. ГРЭКАВАЙ Н. Г.

на XVIII з'ездзе Комуністычнай партыі (большэвікоў) Беларусі
САКРАТАР ЦК КП(б)Б

Таварыши, за справацдачны перыяд партыйная арганізацыя Беларусі, узброўшыся гістарычнымі рашэннямі XVIII з'езда ВКП(б) і ўказаннямі правадыра партыі таварыша Сталіна, дабілася значных поспехаў на ўсіх участках партыйнай работы, гаспадарчага і культурнага будаўніцтва.

Натхнёныя сталінскім лозунгам—дагнаць і перагнаць і ў эканамічных адносінах галоўнейшыя капіталістычныя краіны, працоўныя Совецкай Беларусі пасля XVIII з'езда ВКП(б) сталі працаўцаў яшчэ лепш, яшчэ працукцыйней.

Прамысловасць БССР за 1939 год выканала план па прамысловых наркаматах на 101,2 проц., выпусціла прадукцыі на 2 мільярды 294 мільёны 600 тысяч рублёў, у тым ліку па рэспубліканскай прамысловасці—на 975 мільёнаў 900 тысяч рублёў, або на 101,7 проц. плана і па прамысловасці промкааперацыі—на 691 мільён 31 тысячу рублёў, або на 107 проц. плана, даўшы дадаткова прадукцыі па рэспубліканскай прамысловасці на 18 мільёнаў 900 тысяч рублёў (у цэнах 1926—1927 гг.) і па промкааперацыі прамысловасці—на 45 мільёнаў 220 тысяч рублёў (у цэнах 1932 г.).

Сярэдняя выпрацоўка на аднаго рабочага па прамысловых наркаматах у 1939 годзе павялічылася на 10,7 проц., пры росце сярэдняй зарплаты на аднаго рабочага на 9,9 проц.

Значнае паліпшэнне ў работе прамыловасці і транспарта аб'ясняецца тым, што партыйныя арганізацыі, у адпаведнасці са статутам ВКП(б), паспраўднаму ўзяліся за справу ажыццяўлення партыйнага кантролю над гаспадарчай дзейнасцю адміністрацыі прадпрыемстваў.

Партыйныя арганізацыі Беларусі прарабілі вялікую работу па паліпшенню кіраўніцтва стаханаўскім рухам, шырока разгарнулі масава-палітычную работу сярод рабочых, інжынерна-тэхнічных работнікаў і служачых, забяспечылі павышэнне авангарднай ролі комуністаў на вытворчасці.

У рэзультате мы маём далейшы рост соцыялістычнага спаборніцтва і стаханаўскага руху. Калі 50 процентаў рабочых, занятых у прамыловасці з'яўляюцца стаханаўцамі.

Выдатнае пачынанне маскоўскіх інструменталь-

шчыкаў аб пераходзе на многастаночнае аблугуование знайшло жывы водгук сярод лепшых людзей нашай рэспублікі. Напрыклад, рабочы завода імені Чкалава т. Зіневіч перайшоў на аблугуование 4-х станкоў і выконвае дзённую норму на 300 процентаў. Рабочы гэтага завода т. Кандрашоў аблугуовае 3 печы па цементацыі, выконваючы дзённую норму на 270—300 процентаў.

На мінскім станка-будаўнічым заводзе імені Варашылава 20 стаханаўцаў аблугуоваюць па 2 і 3 станкі.

На адной толькі мінскай швейнай фабрыцы «Кастрычнік» 90 работніц сумяшчаюць па некалькі прафесій.

Рух жанчын-патрыётак нашай радзімы за авалоданне вядучымі прафесіямі таксама, як і рух многастаночнікаў, шырока падхоплен на раздзе прамыловых прадпрыемстваў і на транспарце.

Так, напрыклад, работніцы Мінскага скурзавода «Большэвік» тт. Жылінская і Кароткая, якія раней працевалі на падсобных работах, у сучасны момант працуяць строгалямі і значна перавыконваюць норму выпрацоўкі.

На машынабудаўнічым заводзе імені Дзімітрава тт. Пашкова і Журава працуяць токарамі і выконваюць норму на 150 процентаў.

На магілёўскім трубаліцейным заводзе працуяць зваршчыцамі тт. Сараценка, Верапейкіна і Осмарына. Усе яны выконваюць свае нормы на 150 процентаў.

На Беларускай чыгунцы т. Самусенка Наталія Нікалаеўна з'яўляецца адным з лепшых машыністаў.

На гэтай-жа чыгунцы 150 жанчын працуяць памочніцамі машыністаў і 126 вучасца на курсах машыністаў і пам. машыністаў. 383 жанчыны працуяць дзяжурнымі па станцыі і т. д.

Гэты выдатны рух патрыётак нашай радзімы трэба развіваць яшчэ шырэй, аказваючы усімерную дапамогу жанчынам у авалоданні вядучымі прафесіямі.

Прыведзеныя вышэй цифры і факты сведчаць абы тым, што ў 1939 годзе работа прамыловасці БССР значна палепшилася. Аднак, трэба адзначыць, што не ўсе галіны прамыловасці працаюць добра. Ёсць і такія галіны прамыловасці,

якія не выканалі сваіх вытворчых планаў. Да та-
ких галін адносяцца: прамысловасць будматэ-
рыялаў, шкляная прамысловасць, хімічная, запал-
кавая і інш.

Лічу неабходным асаба спыніцца на рабоце
тарфяной прамысловасці, якая мае велізарнае
значэнне ў народнай гаспадарцы Беларускай
ССР і з'яўлецца асноўнай паліўна-энергетычнай
базай рэспублікі.

У сваіх гісторычных рашэннях XVIII з'езд
ВКП(б) указаў на неабходнасць усімернага раз-
віцця здабычи мясцовых відаў паліва, якім у на-
шай рэспубліцы з'яўлецца торф.

Дзякуючы пастаянным клопатам партыі і
ўрада, за годы совецкай улады тарфяная пра-
мысловасць БССР вырасла ў вялікую самастой-
ную галіну прамысловасці і заняла вялікае месца
ва ўсёй народнай гаспадарцы.

Уведзены новыя, удасканаленые спосабы тор-
фаздабычи: фрэзерны, багерны, гідраторф малы
і вялікі.

Аб'ём торфаздабычи па БССР за годы двух
сталінскіх пяцігодак павялічыўся ў троі разы, а
за два годы трэція пяцігодкі—(1938—1939 гг.)—
на 29,2 процента.

На плану 1940 года прадугледжваецца зда-
быча торфу ў БССР у 3 мільёна 384 тысячи тон,
або ў 241 раз больш, чым было здабыта на тэ-
рыторыі цяперашняй БССР у 1913 годзе і амаль
у 2 разы больш, чым выпрацоўвалася торфу ва-
у ўсёй Расіі ў 1913 годзе.

Агульная сума капіталаўкладанняў, накіраван-
ных у тарфяную прамысловасць БССР за годы
другой пяцігодкі, склала 67 мільёнаў рублёў.
У трэцім пяцігоддзі намічаюцца капіталаўкладанні
у тарфяную прамысловасць у суме звыш 200 мільёнаў рублёў, а здабыча торфу павінна быць да-
ведзена да 5 мільёнаў тон.

Аднак, не гледзячы на значныя поспехі тар-
фяной прамысловасці БССР, становішча з палі-
вам у нашай рэспубліцы прадаўжае аставацца
вельмі напруженым. Здабыча торфу ўсё яшчэ
прадаўжае адставаць ад тэмпаў быстра разви-
ваючайся соцыйлістычнай прамысловасці. Ра-
змяшчэнне тарфяной прамысловасці БССР не ад-
павядае размяшчэнню прамысловасці, ужываючай
торф як паліві. У рэзультате гэтага ёсць вялікія
перавозкі торфу па чыгунках на вялікія адлег-
ласці.

Перавозкі торфу ў 1940 г. з обласці ў обласць
складуць у агульной колькасці 423,5 тысяч тон.
Так, напрыклад:

	запоўніцца	вывозіцца
Мінская обл.	49,8 тыс. тон	47,7 тыс. тон.
Магілёўская	76 " "	61,8 " "
Гомельская	55 " "	40,5 " "

Такі значны завоз торфу з адной області ў
другую аб'ясняецца тым, што штогодня здабыча
торфу зусім не адпавядае нашым патрабаванням
і мы не скарысталі наяўных у нас у рэспубліцы
велізарных магчымасцей для таго, каб стварыць
у кожнай області, горадзе і раёне моцную паліў-
ную базу, не скарыстоўваем торф, які з'яўлецца
самым даступным відам паліва.

Беларуская ССР мае велізарныя запасы высо-
каекаснага торфу. Толькі па ўсходніх областях
БССР плошча прамысловых тарфяных залежаў,
па няпоўных даных, вызначаецца ў 839,309 гек-
тараў з агульным запасам торфу-сырца звыш
16 мільярдаў кубаметраў. Эксплаатуеца ж у нас

55—60 тысяч гектараў, або 6—6,5 процентаў
промысловых залежаў. Выпрацавана пакуль менш
4 тысяч гектараў, або 0,4 процентаў усіх пра-
мысловых залежаў.

Запасы торфу-сырца ў заходніх областях, па
папярэдніх даных, вылічаюцца ў 17 мільярдаў
кубаметраў, і ўся гэтая велізарная маса торфу ля-
жыць амаль не кранутай.

З гэтых прыкладаў відаць, якія невычарпалы-
ныя магчымасці ёсць у нас, а мы іх не скары-
стоўваем, у той час, як паліўны баланс нашай
рэспублікі на 1940 год з'яўлецца вельмі напру-
жаным.

Пры патрэбнасці торфу ў 4 мільёны тон рэ-
сурсы таварнага торфу здабычи 1940 года скла-
даюць усяго толькі 3 мільёны 120 тысяч тон. Дэ-
фіцыт тарфянога паліва выражаетца ў 880 ты-
сяч тон.

Такое становішча з'явілася вынікам недастат-
ковага водпуску сродкаў і матэрыяльна-тэхнічнага
забеспячэння для развіцця тарфяной прамысло-
васці БССР, у адпаведнасці з патрэбамі народнай
гаспадаркі і адсутнасці аснашчонай торфабудаў-
нічай арганізацыі, здольнай забяспечыць выка-
нанне неабходных работ па буйных новабудоў-
лях; на працягу апошніх 4—5 год па БССР не
уведзена і не падрыхтавана да ўводу ў экспла-
атацыю ні адна буйная тарфяная гаспадарка.

І толькі ў 1940 годзе ўводзіцца ў эксплаатацыю
Тугаліцкая торфагаспадарка (Магілёўская об-
ласць) магутнасцю ў 70 тысяч тон з праграмай
здабычи на 1940 г. 20 тысяч тон.

Да пытанняў далейшага развіцця паліўнай пра-
мысловасці павінна быць прыкавана ўвага ўсіх
патрыйных і совецкіх арганізацый рэспублікі.

У мэтах забеспячэння комунальна-бытавых
патрэб і патрэб народнай гаспадаркі палівам
асноўнай задачай тарфяной прамысловасці па-
вінна быць:

1. Максімальнае развіццё тарфяной прамысло-
васці БССР у поўнай адпаведнасці з патрэбамі
народнай гаспадаркі нашай рэспублікі. Правіль-
нае размяшчэнне тарфяной прамысловасці, выхо-
дзячы з цягачення торфу да пунктаў спажывання
і недапушчэнне сустэречных і нерацыянальных
перавозак.

2. Асноўную ўвагу ў рабоце паліўнай прамыс-
ловасці неабходна сканцэнтрыраваць на ўні-
дрэні новых, больш дасканалых спосабаў вырабу
торфу (штучнае абрыводжванне, бракеціраванне),
унядраючы ў найбольшай ступені комплексную
механізацыю па здабычи, сушцы і ўборцы торфу,
як адзін з асноўных фактараў, дазваляючых па-
высіць прадукцыянасць працы.

3. Наркамату мясцовай паліўнай прамысловасці
неабходна ўдзяліць асаблівую ўвагу правільному
асваенню сродкаў, адпушчаных на капитальнае
будаўніцтва. Забяспечыць своечасовую падрых-
тоўку і ўвод у эксплаатацыю новабудоўляў.
Забяспечыць нормальную работу транспарта.

Трэба прыняць усе меры да таго, каб кожны
буйны завод і кожную новабудоўлю забяспечыць
вузкакалейнай чыгункай, неабходнай колькасцю
ваганетак і кантэйнераў. Гэта зблегчыць транс-
партыроўку торфу з балота да чыгунак, скаро-
ціць страты торфу ад перагрузачных аперацый,
скароціць патрэбнасць у рабочай сіле і патаніць
кошт торфу.

Тарфяная прамысловасць не мае неабходнай
уласнай машынарамонтнай базы, і гэта сур'ёзна

адбіаецца на рабоце. Таму неабходна з мэтай умацавання машынарамонтнай базы тарфянай прамысловасці, перадаць Наркаммісцпаліва адзін з металаапрацоўчых заводаў БССР.

4. Уся прамысловасць і комунальна-бытавыя ўстановы ў блішэйшыя годы павінны быць цалкам пераведзены на тарфяное паліва як ва ўсходніх, так і ў заходніх абласцях. Рашэнне гэтай задачы патрабуе многа сродкаў і вялікай напружанай работы не толькі Наркамата мясцовай паліўнай прамысловасці, але і ўсіх партыйных, совецкіх і гаспадарчых арганізацый рэспублікі.

5. Неабходна ў найкарацейшы тэрмін стварыць уласную паліўную базу ў заходніх абласцях БССР, як аснову далейшага паспяховага развіцця прамысловасці і ўсіх народнай гаспадаркі.

У бліжэйшыя 1—2 годы забяспечыць значнае скарачэнне дальнепрывознага паліва шляхам скрыстання ў першую чаргу велізарных рэсурсаў торфу пры адначасовым разгортванні геолага-разведчых работ на вугаль і сланцы.

Ужо ў гэтым годзе ў тарфяную прамысловасць заходніх абласцей укладваецца звыш 10 мільёнаў рублёў на даследование і арганізацію новых торфагаспадараў. Падрыхтоўчыя і даследчыя работы па падрыхтоўцы торфабалот да эксплаатацыі павінны разгарнуцца шырокім фронтам.

6. На 1941—1942 гг. намічаецца будаўніцтва буйных торфазаводаў, але ісці па лініі будаўніцтва толькі буйных заводаў мы не можам, гэта было-б няправільна. Побач з буйнымі заводамі неабходна будаваць сярэднія і дробныя торфазаводы. Трэба фарсіраваць увод у эксплаатацію торфагаспадараў з маштабам здабычи ў 5—10 тысяч тон з тым, каб да 1941 г. не было ні аднаго раёна без уласнай паліўнай базы.

7. Неабходна забяспечыць у 1940 годзе дадатковы ўвод у эксплаатацію па абласной і раённай прамысловасці не менш 25 торфагаспадараў з здабычай у 1940 г. 40 тысяч тон торфу звыш устаноўленага плана.

8. Абавязак кожнага кіраўніка—забяспечыць патрабаванні області, горада і раёна прамысловасці і комунальна-бытавых установ у паліве. Трэба больш смела і рашуча ўніядаць торф, як бытавое паліва. З гэтай мэтай трэба арганізаваць здабычу торфу ў кожным калгасе для патрэб калгаса і калгаснікаў, трэба ў кожным раённым цэнтры і горадзе стварыць склады торфу і арганізаваць продаж яго насељніцтву.

9. Вялікую ролю могуць і павінны адыграць у далейшым павелічэнні торфаздабычы промка-аперацыя і мясцовая прамысловасць раённага і абласнога падпарадкавання.

10. Здабычай торфу павінны таксама займацца ўсе прамысловыя саюзна-рэспубліканскія наркаматы і ведамствы. Трэба стварыць уласныя паліўныя базы прадпрыемстваў. Трэба пакласці канец такой практыцы, калі прадпрыемствы, размешчаныя ў сельскіх мясцовасцях і маючыя ў непасрэднай блізасці дастатковую колькасць торфу, не здабываюць яго, а завозяць за сотні кілометраў дзесяткі тысяч кубаметраў дроў або тысячи тон торфу.

11. Трэба па лініі ўсіх наркаматаў і ведамстваў, аблвыканкомаў і абкомаў партыі прыняць рашучыя меры да максімальнай эканоміі паліва і скрыстання дадатковых мясцовых паліўных рэсурсаў, як шлак, адходы лесасечнага фонда, кастра і т. д.

Зусім недапушчальным з'яўляецца такое становішча, калі Наркаммісцпаліва БССР пачаў торфсезон 1940 года з рэзкім недавыкананнем вытворчых планаў здабычы торфу.

Гэта аб'ясняецца тым, што кіраўнік Наркаммісцпаліва Народны камісар тав. Хацько не мабілізаваў работнікаў свайго апарату, трэстаў і заводаў упраўленняў на ўзорную падрыхтоўку да торфсезона і на выкананне плана торфаздабычы. Яны не забяспечылі выканання рашэння Бюро ЦК ад 23 красавіка 1940 года «Аб падрыхтоўцы да торфсезона 1940 г.», у рэзультате чаго прышлі да торфсезона 1940 года непадрыхтованымі.

Неабходна прыняць неадкладныя меры да знішчэння ўсіх недахопаў у торфаздабычы. Для гэтага патрабуеца аператыўнае кіраўніцтва торфапрадпрыемствамі з боку Наркаммісцпаліва і трэстаў, а таксама неабходна дапамога з боку ўсіх наших партыйных і совецкіх арганізацый.

Тарфянікі нашай рэспублікі маюць багаты вопыт барацьбы за план.

Шырока вядомы імёны лепшых стаханаўцаў і стаханаўскіх брыгад тарфяных прадпрыемстваў: тт. Аксененка, Мігулька, Макавецкага, Мядзведзевай, Зубава і многіх іншых, паказаўшых прыклад сапраўды комуністычных алносін да працы.

Неабходна яшчэ ширэй разгарнуць соцыялістычнае спаборніцтва імені Трэцяй Сталінскай пяцігодкі і стаханаўскі рух. Забяспечыць поўнае выкананне і перавыкананне плана здабычы, сушкі і вывазкі торфу ў 1940 г. па ўсіх торфаздабываючых арганізаціях, ператварыўшы тарфянную прамысловасць БССР у передавую галіну народнай гаспадаркі.

* * *

Коратка спынюся на рабоце прамысловасці ў 1940 г. У сувязі з меўшымі месца некаторымі транспартнымі затрудненнямі і звязанымі з гэтым перабоямі ў забеспечэнні сыравінай, палівам і электраенергіяй, работа прамысловасці БССР у першым квартале 1940 года, у параўнанні з 1939 годам, рэзка пагоршылася. План першага квартала па ўсіх прамысловых наркаматах выканан толькі на 78 процентаў, у рэзультате чаго недадана дзяржаве прадукцыя ў першым квартале на 51 мільён 88 тысяч 900 рублёў і па промка-аперацыі недадана прадукцыя на 27 мільёнаў 5 тысяч 425 рублёў.

У красавіку месяцы ёсьць некаторае паляпшэнне работы прамысловасці. Па прамысловых наркаматах у цэльм красавіцкі план выканан на 99,1 процента. Наркамат харчовай прамысловасці выканаў красавіцкі план на 116 процентаў, наркамат мясцовай прамысловасці—на 106,5 процентаў.

У сувязі са скліканнем XVIII з'езда комуністычнай партіі большэвікоў Беларусі на ўсіх прадпрыемствах нашай рэспублікі пачаўся новы працоўны ўздым. Шырока разгарнулася соцыялістычнае спаборніцтва на датэрміновае выкананне плана, на павелічэнне выпуску прадукцыі, на паляпшэнне яе якасці.

У адказ на заклік калектыва мінскага станкабудаўнічага завода імені Кірава аб дастойнай сустрэчы XVIII з'езда КП(б)Б на прадпрыемствах Мінска, Віцебска, Магілёва, Гомеля, Пінска, Беластока і іншых стаханаўцаў і цэлья калектывы ўзялі на сябе конкретныя абзвязцельствы па павышэнню прадукцыінасці працы, перавыкананню

вытворчых заданніяў і пакрыццю запазычанасці першага квартала.

Ужо многія прадпрыемствы, як напрыклад, мінскі завод «Ударнік», мінская галантарэйная фабрыка, скургалантарэйная фабрыка імені Куйбышэва, гомельская абутковая фабрыка «Праца» і рад іншых запазычанасць першага квартала пакрылі.

Калектыў мінскага завода імені Чкалава, горача падтрымаўшы зварот кіраўцаў аб дастойнай сустрэчы XVIII з'езда КП(б)Б, узяў абавязацельства яшчэ вышэй узняць прадукцыйнасць працы, перавыкананець вытворчае заданне мая і чэрвеня месяцаў, даць да уборачнай кампаніі звыш плана 6 тысяч метраў ланцугоў для камбайнаў.

Калектыў цэха па вырабу ланцугоў для матэцыклаў стаў на стаханаўскую вахту імені XVIII з'езда КП(б)Б і з першага-ж дня план перавыканвае.

Галантарэйная фабрыка імені Фрунзе ўзяла на сябе абавязацельства даць да дня адкрыцця XVIII з'езда КП(б)Б звыш плана прадукцыі на 30 тысяч рублёў і гэта сваё абавязацельства з чэсцю выканала—на 15 мая 1940 г. ёю выпушчана прадукцыі звыш плана на 60 тысяч рублёў.

Мінская кандэцерская фабрыка «Комунарка» ўзяла на сябе абавязацельства выпусціць да дня адкрыцця з'езда 40 тон прадукцыі звыш плана на суму 80 тысяч рублёў—выпусціла 51 тону на суму 100 тысяч рублёў.

Дастойна сустрэў XVIII з'езда КП(б)Б калектыў «Гомельмаша». Вытворчая праграма за красавік выканана заводам на 101 процент. Датэрмінова была выканана і чатырохмесячная праграма.

Сотні і тысячи перадавікоў вытворчасці—стаханаўцаў паказваюць выдатныя ўзоры прадукций-

насці працы. Так, напрыклад, акумулятаршчык электрацэха Мінскага дэно тав. Сінько выконвае дзённую норму на 550 процентаў, слесар дэпо тав. Карповіч—на 550 процентаў Токар завода імені Мяснікова тав. Цярэшківа выконвае дзённую норму на 306 процентаў, каваль гэтага-ж завода тав. Грыгор'еў—на 316 процентаў і т. д.

Задача партыйных арганізацый—узначаліць і замацаваць гэты палітычны і вытворчы ўздым, яшчэ шырэй разгарнуць у прамысловасці соцыялістычнае спаборніцтва імені Трэцяй Сталінскай Пяцігодкі, узмадніць уплыв партыйных арганізацый і іх кіруючу ролю ў выкананні вытворчых планаў і ўсебаковым паляпшэнні дзейнасці нашых прамысловых прадпрыемстваў, ліквідаваць прарыў першага квартала і пакрыць недаданую ў першым квартале прадукцыю ў наступных кварталах, забяспечыць поўнае выкананне плана 1940 года ўсіх галін прамысловасці па ўсіх паказальниках.

Таварыши! Вялікі план работ трэцяга сталінскага пяцігоддзя стаў сцягам барацьбы працоўных мас нашай краіны. Рабочыя і служачыя, інжынеры і тэхнікі прадпрыемстваў нашай рэспублікі па-большэвіцку змагаюцца за новыя поспехі соцыялістычнай прамысловасці, якая пад кірауніцтвам партыі Леніна—Сталіна з чэсцю выканае задачы, якія стаяць перад ёю ў трэцім пяцігоддзі.

Няхай жыве Усесаюзная комуністычная партыя большэвікоў і яе ленінска-сталінскі Цэнтральны Камітэт!

Няхай жыве натхніцель і арганізатор вялікіх перамог комунізма—наш родны і любімы вялікі таварыш Сталін! (Бурныя аплодысменты).

Група жанчын—дэлегатаў з'езда. У першым радзе (злева направа): Л. П. Багамолава—работніца Віцебскай акулярнай фабрыкі, Г. Ш. Століна—сакратар Октябрскага РК КП(б)Б г. Віцебска. У другім радзе: Т. Д. Пескіна—сакратар чыгуначнага РК КП(б)Б г. Віцебска, П. А. Белен'кая—сакратар партбюро Віцебскага медыцынскага інстытута, С. Ю. Рафельсон—сакратар партбюро Віцебскай швейнай фабрыкі імені Клары Цэткін і Д. Л. Гурэвіч—сакратар Віцебскага гаркома КП(б)Б.

Фота І. Шышко (Фотафоніка БЕЛТА).

Прамова тав. УРАЛАВАЙ Е. І.

на XVIII З'ездзе Комуністычнай Партыі (большэвікоў) Беларусі

Наркэм асветы БССР

Таварыши, у рэзалюцыі XVIII з'езда ВКП(б) па дакладу таварыша Молатава пастаўлена задача ажыццяўлення ўсеагульнага сярэдняга навучання ў гарадах і завяршэння ўсеагульнага сямігадовага сярэдняга навучання ў сёлах.

Гэтыя гістарычныя ўказанні ў нашай рэспубліцы ператвараюцца ў жыццё. Калі ў 1937 годзе вучылася ў сямігодках 209.000 дзяцей, то ў 1940 годзе вучыцца 406 тысяч дзяцей. Асабліва харэктэрны рост навучаючыхся ў 8—10 класах, колькасць якіх вырасла амаль у дра разы.

Рост колькасці навучаючыхся суправаджаўся і ростам сярэдніх і няпоўных сярэдніх школ. Калі ў 1937 годзе ў нас было 1911 сярэдніх і няпоўных сярэдніх школ, то ў 1940 годзе мы маём ужо 2442 сярэднія і няпоўныя сярэднія школы.

Аднак, побач з велізарным ростам колькасці школ і навучаючыхся, мы маём сур'ёзныя недахопы ў справе выканання закона аб усеагульным навучанні. Значная частка дзяцей па рэспубліцы яшчэ не ахоплена школамі.

Адной з галоўных прычин няпоўнага ахвatu і адсеву навучаючыхся з'яўляецца тое, што органы народнай асветы не аддалі гэтаму пытанню належнай увагі.

Па-другое, мясцовыя совецкія органы самаўхіліся ад кантроля і дапамогі школам. Ні адзін райвыканком не заслушаў на пасяджэнні презідіума даклад аб рэзультатах работы за паўгодзе гэтага вучэbnага года.

І, па-трэцяе, Наркамасветы Беларусі не ўлічыў урокаў мінулага года і толькі ў другой палавіне вучэbnага года заняўся пытаннем праверкі ўсеагульнага навучання.

Трэба прызнаць таксама, што партыйныя арганізацыі на месцах не аддалі сур'ёзнага значэння такому важнаму пытанню, як усеагульнае навучанне. Райкомы партыі мала займаліся пытаннем ахвatu школай дзяцей, належачых абавязковаму навучанню. Я лічу, што Бюро ЦК КП(б) Беларусі трэба будзе перыядычна заслугоўваць да-

клады сакратароў райкомаў, абкомаў партыі аб выкананні рапорта XVIII з'езда ВКП(б) аб усеагульным абавязковым навучанні.

Паліпшэнне работы школ Беларусі за апошнія годы наглядна выявілася ў часе праверачных іспытаў у 1938—1939 вучэbnым годзе. Поспехі гэтая асаб-

ўсе настаўнікі забяспечваюць добрую пастаноўку вучэbnай работы ў школе. Напрыклад, у 22-й школе горада Мінска пасяховасць вучняў слабая. Тут адсутнічае работа з бацькамі, дрэнная дысцыпліна сярод навучаючыхся.

У гэтым вучэbnым годзе ў рады настаўніцтва ўлілася вялікая колькасць маладых настаўнікаў, з якіх пераважная частка скончыла кароткатэрміновыя курсы, не мае дастатковай тэарэтычнай падрыхтоўкі і, галоўным чынам, не мае педагогічнага вопыту. Гэта абавязвала аддзелы народнай асветы і мясцовыя партарганізацыі ўдзяліць максімум увагі маладым настаўнікам.

На жаль, многія аддзелы народнай асветы і асобныя райкомы партыі не зрабілі гэтага. У большасці раёнаў рэспублікі палітычная работа сярод настаўніцтва пастаўлена нездавальніча, асабліва сярод настаўнікаў сельскіх школ. Не лепш аbstаіць справа і ў гарадах.

Возьмем, к прыкладу, горад Мінск. Тут пры Доме партыйнага актыва арганізаван для настаўнікаў горада лекторый па вывучэнню гісторыі партыі. Аднак, наведванне гэтага лекторыя дрэннае. Так, па Сталінскаму раёну ў лекторый запісан 181 настаўнік, а наведваюць усяго 50—60 чалавек. Ад многіх школ ні адзін чалавек не наведвае лекторыя.

Зусім недастаткова ажыццяўляеца кантроль з боку райкомаў партыі над работай настаўнікаў-комуністаў. У рэзультате гэтага многія настаўнікі-комуністы, некаторыя дырэкторы школ зусім не вывучаюць гісторыі партыі і дрэнна працуяць у школе.

Комсамол яшчэ па-сапраўдна му не павярнуўся тварам да школы. Выступаўшы на з'ездзе сакратар ЦК ЛКСМБ тав. Галоўкін ні адным словам не абмовіўся аб работе школы, у той час, як работа комсамола ў школе з'яўляецца адной з асноўных яго задач.

Трэба адзначыць, што многія райкомы партыі груба нарушаюць ражэнне ЦК ВКП(б) аб недапушчальнасці перакідкі за-

ліва рэльефна выявіліся ў перадавых школах, у перадавых настаўнікаў. Трэба адзначыць, што колькасць такіх школ і настаўнікаў за апошнія годы прыкметна павялічылася.

Прыядзем для прыкладу аднаго з гэтай вялікай групы выдатных настаўнікаў. Вось настаўнік беларускай мовы і літаратуры Дудзіцкай няпоўнай сярэдній школы тав. Ушак Іван Пракоф'евіч. Ён дабіўся добрых ведаў навучаючыхся па свайму предмету; на працягу вучэbnага года аказвае сістэматычную дапамогу адстаючым, прайяўляе вялікія клопаты аб дзетвары, індывидуальна падыходзіць да кожнага вучня. Будучы пенсіянерам, стары настаўнік не пакідае школы. За свае заслугі тав. Ушак узнагароджан ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга.

Такіх майстроў педагогічнай справы ў рэспубліцы тысячи. Яны з'яўляюцца арганізатарамі дзіцячага калектыва і выхоўваюць нашу дзетвару ў комуністычным духу.

Нельга, аднак, сказаць, што

гадчыкаў раённымі аддзеламі народнай асветы. У бягучым вучэбным годзе ў большасці раёнаў загадчыкі райана змяніліся некалькі разоў. Так, напрыклад, у Магілёўскім раёне ў 1939 годзе змяніліся трох, а ў гэтым годзе 5 загадчыкаў. Такая цяжкасць і частая змена загадчыкаў райана не магла не адбіцца на работе аддзелаў народнай асветы і школ. Гэта прывяло да безадказнасці, расхлябанасці, прычым райкомы мірыліся з гэтай справай.

Асобныя райкомы партыі зусім забываюць, што спрэвай народнай асветы трэба кіраваць, работай школ трэба цікавіцца. Напрыклад, у Касцюковіцкім раёне ў лютым і сакавіку двух выкладчыкаў гісторыі перакінулі на іншую работу. У рэзультате—у школах Касцюковіцкага раёна з лютага месяца не выкладаеца гісторыя, і вучні вымушаны будаць астасца з-за гэтага прадмета на другі год. Такія факты мы маём па раду іншых раёнаў.

У выкананне гістарычнага рашэння XVIII з'езда ВКП(б) аб павышэнні якасці вышэйшай асветы, Наркамасветы правёў рад мерапрыемстваў, асабліва па паліпшэнню якасці вышэйшай педагогічнай асветы. У ВНУ уведзена выкладанне асноў марксізма-ленінізма. Намога павялічылася колькасць навуковых

работнікаў. Калі ў 1939 г. іх было 430 чал., то ў гэтым годзе—577. Палепшан кіруючы састаў ВНУ. Праводзіцца вялікая работа па павышэнню кваліфікацыі навуковых работнікаў вышэйших школ. Падрыхтоўваюць кандыдацкі мінімум 39 чалавек, кандыдацкія дысертациі—120 чалавек, пішуць доктарскія дысертациі 8 чалавек, у 1938—1939 г. 63 проц. студэнтаў мелі адзнакі «выдатна» і «добра».

У святле задач, пастаўленых XVIII з'ездам ВКП(б), уся работа палітасветустаноў павінна быць падпрацавана справе комуністычнага выхавання працоўных. У нашай рэспубліцы ёсць звыш 5 тысяч палітасветустаноў, сярод іх нямала такіх, якія сталі сапраўды цэнтрами культурна-асветнай работы.

Але прыкладаў узорна пастаўленай работы палітасветустаноў на сяле яшчэ мала. Адной з прычин дрэнай работы з'яўляецца цяжкасць кадраў. Так, напрыклад, з 130 загадчыкаў хатамічытальнямі ў Віцебскай обласці працуе калі года толькі 13 чалавек. У большасці выпадкаў іх перакідваюць праз 1—2 месяцы.

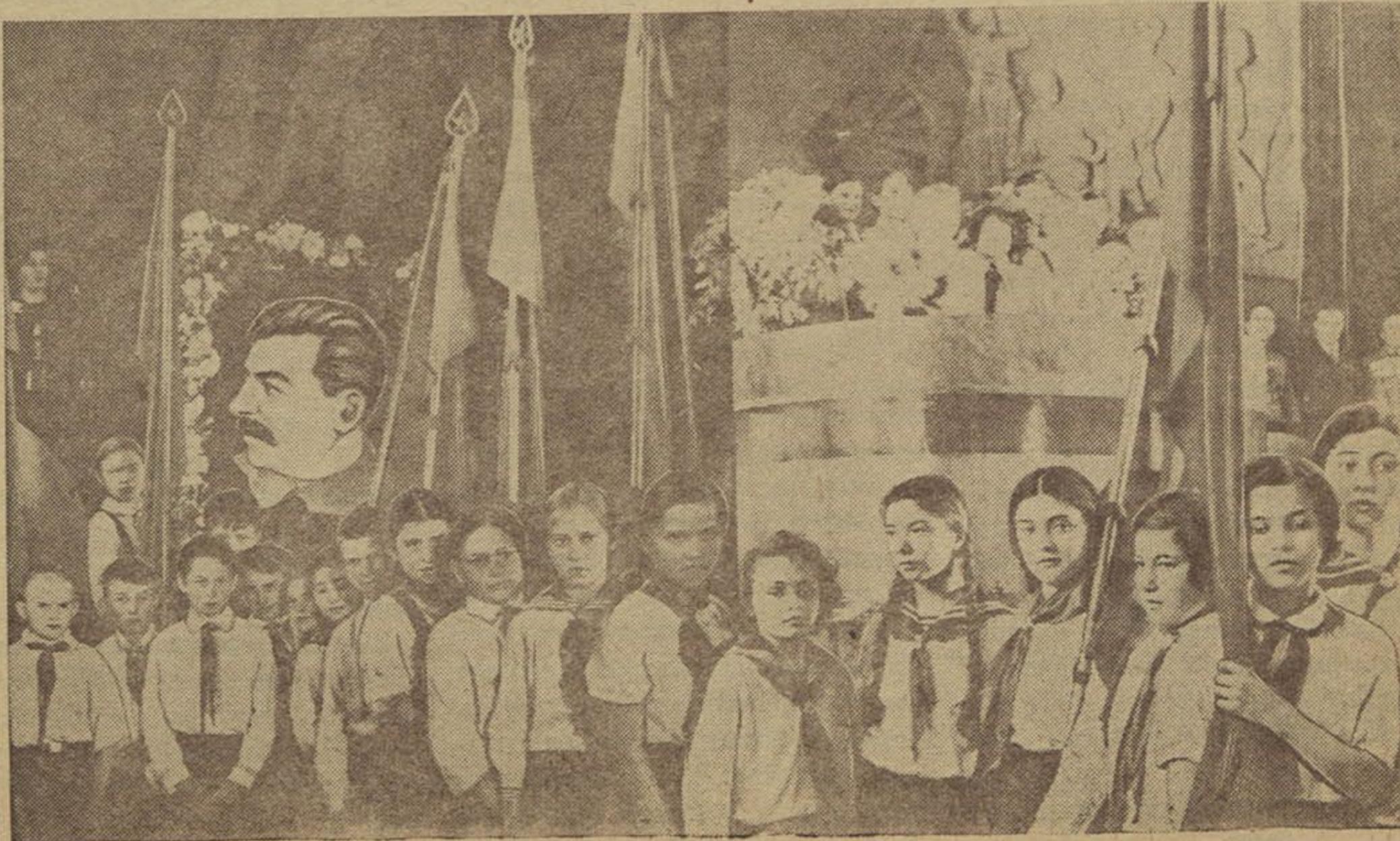
Каб карэнным чынам палепшыць работу палітасветустаноў неабходна спыніць цяжкасць кадраў, замацаваць іх на работе, палепшыць падбор і зацвярджаць гэтыя кадры ў райкомах партыі.

Сетка школ заходніх абласцей за кароткі перыяд часу гіганцка вырасла. Адкрыта многа новых школ. Аднак школы заходніх абласцей адчуваюць востры недахват у кадрах, а таксама ў падручніках.

Для поўнага забеспечэння школ заходніх абласцей кадрамі неабходна каля 10 тысяч настаўнікаў. Наркамат асветы рыхтуе зараз звыш 5 тысяч чалавек. У летні перыяд будзе праведзена перападрыхтоўка звыш 10 тысяч настаўнікаў. Партыйным арганізацыям, аддзелам народнай асветы прадстаіць велізарная работа па палітычнаму выхаванню і па павышэнню педагогічнай і метадычнай кваліфікацыі настаўніцтва заходніх абласцей. Гэта адказная работа павінна быць у значнай частцы праведзена ў перыяд падрыхтоўкі да новага вучэbnага года.

Зараз задача партарганізацый—мабілізаваць усё настаўніцтва на большэвіцкую праверку вынікаў вучэbnага года. Праверачныя іспыты—гэта экзамен не толькі для школ і аддзелаў народнай асветы, але і праверка работы наших партарганізацый.

Пры актыўнай дапамозе партарганізацый і комсамола настаўніцтва Беларусі прыкладзе ўсе сілы, каб выхоўваць па-сталинску, па-большэвіцку маладое пакаленне будучых будаўнікоў комунізма. (Аплодыменты).

Пionеры сталіцы вітаюць з'езд.

Фота М. Савіна (Фотахроніка БЕЛТА).

Прамова тав. НІКІФАРАВАЙ М. Ф.

на XVIII З'ездзе Комуністычнай Партыі (большэвікоў) Беларусі

Сакратар Кагановіцкага Р. К. КП(б)Б г. Мінска

Таварыши! Я хачу спыніцца на двух пытаннях, займаючых вельмі вялікае месца ў нашай работе.

Гэта, па-першае,—партыйнае кіраўніцтва прамысловасцю і дзейнасць кантролю пярвічных вытворчых партыйных арганізацый над дзейнасцю адміністрацыі і, па-другое,—рост нашай партыі і комуністычнае выхаванне партыйных кадраў.

Таварыш Сталін вучыць нас, што мы не можам адысці ад гаспадаркі таксама, як не можам адысці ад палітыкі. Палітика і гаспадарка неадлучны. Большэвіцкая кіраўніцтва партыйных арганізацый павінна заключацца ў тым, каб поспехі гаспадарчыя спалучаліся і ішлі побач з поспехамі ў партыйна-палітычнай работе.

XVIII з'езд партыі прадаставіў вытворчым партыйным арганізацыям права кантролю дзейнасці адміністрацыі. Ажыццяўляючы гэта сваё права, партыйныя арганізацыі прадпрыемстваў Кагановіцкага раёна горада Мінска здолелі дабіцца вялікіх поспехаў у выкананні вытворчых планаў.

Прывяду некалькі фактав.

Вось, к прыкладу, завод імені Мяснікова. Ён быў у ліку адстающих, не выконваў вытворчай праграмы. Перад партыйнай арганізацыяй усталла задача вывесці завод з прарыву. Партийная арганізацыя сканцэнтравала ўсю свою увагу на кіраўніцтве прадпрыемствам, на падняці прадукцыйнасці працы, на павышэнні авангарднай ролі комуністу на вытворчасці.

Па заданию партбюро комуністы дэтальна вывучылі пытанне аб прычынах невыканання плана і ўстанавілі, што ў вагонаремонтным цеху няправільна скрыстоўваецца рабочая сіла, ёсьць прастоі з-за дрэннай арганізацыі працы. Партийнае бюро сумесна з гаспадарнікамі арганізавала ў цехах комплексныя брыгады, у якія ўвайшлі рабочыя ўсіх специяльнасцей. Брыгады штодзённа абмяркоўваюць вынікі работы за дзень і план работы на

наступны дзень. На чале цэха быў пастаўлен комуніст тав. Райко. Цяпер цэх працуе добра і заваяваў пераходны сцяг завода.

Завод выканаў заданне па выпуску валавай прадукцыі за першы квартал 1940 года на 130 проц., сабекошт зніжан на 5 проц. Завод атрымаў пераходны сцяг раёна.

Нядрэнна ажыццяўляючы кантроль дзейнасці адміністрацыі

партарганізацыі скургалантарэйнай фабрыкі імені Куйбышэва і шчотачнай фабрыкі імені Крупской.

Аднак, таварыши, неабходна адзначыць, што ёсьць ў раёне прадпрыемствы, якія дрэнна працуе. Гэта цагельны завод № 1, клінкерны завод, мелькрупзавод № 4.

Партарганізацыі гэтых заводаў не зусім зразумелі свою вядучую ролю на вытворчасці. Можна прывесці такі прыклад: партарганізацыя мелькрупзавода, заслу хаўшы на партходзе даклад дырэктара, вынесла такое рашэнне: «Партход прапануе ўсім мерамі ў камплектаваць цэхі рабочымі. Партход прапануе праводзіць абавязковую цэхавую вытворчыя нарады і разгарнуць сярод рабочых масава-палітычную работу». Каму адрасавана гэта рашэнне і што яно можа дзяць вытворчасці?

Ёсьць у нас выпадкі, калі партарганізацыі падмяняюць гаспадарнікаў. Напрыклад, партарганізацыя малочнага камбінаты разглядае такія пытанні, як абиўка яшчычнай тары, афарбоўка цэхаў, рамонт тары, і ў той-же час праходзіць міма таго, што камбінат не выконвае вытворчага плана.

Таварыши! Рашэнні XVIII з'езда ВКП(б) павысілі адказнасць пярвічных партарганізацый за стан вытворчасці. Трэба будзе ў далейшым, у мэтах падняція партыйнай работы, больш цесна звязаць з пярвічнымі партарганізацыямі не толькі нашы оргінструктарскія аддзелы, але і аддзелы партыйнай пропаганды і агітацыі райкомаў, якія павінны дапамагаць партарганізацыям у партыйна-палітычнай работе.

Якія задачы стаяць зараз пе-рад раённым камітэтам партыі? Нам неабходна наладзіць больш глубока работу з кадрамі на саміх прадпрыемствах і ва ўстановах: больш старанна вывучаць людзей, дапамагаць іх росту. Неабходна замацаваць і мно-жыць дасягнутыя поспехі. У гэ-тых мэтах наш раённы камітэт прымакаўвае членаў пленума ў першую чаргу да адстающих прадпрыемстваў для вывучэння прычын іх адставання.

За апошні год партарганізацыя Кагановіцкага раёна прыняла ў рады партыі 700 чалавек.

Перад намі стаіць надзвычайна адказная задача: выхаваць у гэтых таварышах рысы большэвіцкага характару, пачуцце партыйнасці, прынцыповасці, выхаваць у іх густ да тэарэтычнай вучобы.

Гэта выхаванне пачынаецца ўжо з партыйнага схода, дзе адбываеца прыём таварыша ў партыю, што не заўсёды ўлічваюць нашы партыйныя арганізацыі.

Жаданне многіх лепшых прадстаўнікоў рабочага класа і інтэлігенцыі ўступіць у рады партыі ёсьць паказальнік велізарнага аўтарытэта нашай партыі ў масах.

У асаблівасці паказальны рост

радоў партыі за лік інтэлігэнцыі, што з'яўляецца яркім сведчаннем таго павароту ў работе з інтэлігэнцыяй, аб неабходнасці якога гаварыў таварыш Сталін на XVIII з'ездзе партыі.

З 700 чалавек, прынятых па раёну ў партыю пасля XVIII з'езда ВКП(б), 565 чалавек—служачая і навучаючаяся. Гэта вельмі добра. Але, аналізуючы прыём у партыю, мы павінны сказаць, што нашы пірвічныя партарганізацыі недастаткова ўвагі аддаюць росту партыі за лік рабочых вядучых прафесій. З прынятых у кандыдаты партыі рабочых усяго 18 процентаў, г. зн. 125 чалавек; сярод іх толькі 28 рабочых вядучых прафесій. З гэтага пункту погляду наша работа была далёка нездавальняючай.

Больш таго, калі прааналізіраваць прыём па астатніх катэгорыях, то мы і тут маем рад вялікіх недахопаў. У нас у раёне 400 настаўнікаў, а за год у партыю мы прынялі толькі аднаго настаўніка пачатковай школы і 11 настаўнікаў сярэдняй школы. Урачоў прынялі ўсяго двух чалавек.

І, нарэшце, буйнейшым нашым недахопам з'яўляецца наяўнасць вялікай колькасці кандыдатаў з пратэрмінавым стажам. Такіх таварышоў у нас у раёне налічваеца 185 чалавек, і большасць з іх, як гэта ні дзіўна,—рабочая. Гэта гаворыць аб дрэннай работе з кандыдатамі партыі.

Таварышы, за годы совецкай улады мы пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна дабіліся велізарных поспехаў у справе кому-

ністычнага выхавання працоўных, у справе стварэння новай дысцыпліны працы, новых адносін да працы і да соцыялістычнай дзяржавы.

Наша краіна ўступіла ў новую паласу развіцця, паласу завяршэння будаўніцтва соцыялістычнага грамадства і паступовага пераходу к комунізму. Цяпер, як ніколі, выступаюць на першы план пытанні комуністычнага выхавання працоўных. Мне думаецца, што гэтыя пытанні павінны знайсці адпаведнае адлюстраванне ў рашэннях нашага з'езда.

Няўхільна ажыццяўляючы гістарычныя рашэнні XVIII з'езда ВКП(б), большэвікі Беларусі з задачамі, што паставлены перад намі, сяцспрэчна справядла.

Вывучаюць гісторыю партыі

Выконваючы гістарычныя рашэнні ЦК ВКП(б) аб пастаноўцы партыйнай пропаганды ў сувязі з выпускам «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)», аддзелам агітацыі і пропаганды Асіпавіцкага РК КП(б) праведзена вялікая работа па марксісцка-ленінскому выхаванню комуністаў, інтэлігэнцыі і ўсіх працоўных раёна.

Партыйны кабінет па плану праводзіць лекцыі і кансультацыі ў дапамогу самастойна вывучаючым гісторыю ВКП(б). За апошні час праведзен рад дакладаў па бягучых пытаннях і пытаннях міжнароднага становішча. З 1 студзеня 1940 года прачытана 14 дакладаў і 5 лекцый у горадзе для самастойна вывучаючых гісторыю ВКП(б). На вёсцы прачытаны 3 лекцыі, 14 дакладаў на міжнародныя і антырэлігійныя тэмы.

Партыйны кабінет рэгулярна праводзіць груповыя і індывідуальныя кансультацыі. За апошні час у пірвічных партарганізацыях удзелена велізарная ўвага правядзенню тэарэтычных суб'есціванияў з комуністамі, комсомольцамі і беспартыйнымі, якія самастойна вывучаюць «Кароткі курс гісторыі ВКП(б)».

Павысіўся попыт на марксісцка-ленінскую літаратуру. 225 ко-

муністаў і комсамольцаў пры вывучэнні гісторыі ВКП(б) карыстаюцца творамі класікаў марксізма-ленінізма. 181 комуніст самастойна вывучае «Кароткі курс гісторыі ВКП(б)» і 88 комуністаў вывучаюць у гуртках. Сярод іх ёсьць многа жанчын—комуністак, інтэлігентак, работніц, актыўістак, якія глыбока вывучаюць гісторыю нашай большэвіцкай партыі.

Настаўніца 36 школы горада Ефрасіння Паўлаўна Сучок, член партыі, вывучыла 12 раздзелаў «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)». Урач дзіцячай кансультацыі, член партыі, дэпутат гарадскога Совета Вера Лазараўна Хейфец вывучае 6-ы раздзел гісторыі ВКП(б). Памочнік машыніста дэпо станцыі Асітавічы Анна Ігнацьеўна Селіцкая вывучае гісторыю ВКП(б). Яна лепшая стаханаўка крываносаўскай язды прынята кандыдатам у члены КП(б)Б, у сучасны момант рыхтуеца стрымаць званне паравознага машыніста.

Зубны ўрач Градзянскага медпункта тав. Гурбо, комсамолка працуе над вывучэннем 9 раздзела гісторыі ВКП(б). Тав. Гурбо з'яўляецца актыўісткай абаронай работы. К 1 мая яна падрыхтавала 17 значкісту ГСА.

У раёне ёсьць многа жанчын-актыўістак, перадавіроў соцыялістычнай сельскай гаспадаркі. Ульяна Пятроўна Кішкаронак—загадчыца аўцагадоўчай фермы калгаса «Рассвет», Замошскага сельсовета, 5 год ужо працуе на гэтай работе, мае выдатныя паказчыкі па развіцці аўцагадоўчай фермы і захаванню маладняка. Ульяна Пятроўна прынята кандыдатам у члены КП(б)Б. Анна Ігнацьеўна Ліпская—загадчыца свінагадоўчай фермы калгаса «III Інтэрнацыянал», Лапіцкага сельсовета, за добрыя паказчыкі ў 1939 годзе была ўдзельніцай Усесаюзной сельскагаспадарчай выстаўкі. Тав. Ліпская прынята кандыдатам у члены КП(б)Б. Гэтыя жанчыны таксама вывучаюць гісторыю партыі.

XVIII з'езд комуністычнай партыі Беларусі партыйная арганізацыя раёна сустрэла з новымі вытворчымі перамогамі і з вялікімі перамогамі ў галіне партыйнай пропаганды.

Еўдакія Цыганкова—

загадчык аддзела агітацыі і пропаганды РК КП(б)Б

20 мая споўнілася 80 год з дня нараджэння пісьменніцы—работніцы Елены Міхайлаўны Новіковай-Вашэнцэвай. Пісьменніца добра знаёма шырокім масам жанчын па свайму твору, вышаўшаму ў трох кнігах, „Марынкіна жыццё” і па аповесцях і расказах: „Яшка „Берлін”-беспрытульны”, „Як я стала пісьменніцай”, „Лізавета на курорце” і інш.

Ніжэй мы друкуем выкazванні вялікага пролетарскага пісьменніка Аляксея Максімавіча Горкага аб Елене Міхайловне і ўрывак з аповесці, якую тав. Новікав піша зараз для дзяцей сярэдняга і старшага ўзросту „Машка-замарашка”.

Елене Новікавай

Дарагі і мілы таварыш,—кніжкі Вашы я пра-
чытаў і напісаў пра Вас маленькі артыкульчики,
які прыкладаю.

Ваш артыкул аб тым, як Вы вучыліся, я не-
калькі выправіў, яго трэба надрукаваць разам з
майм, напрыклад у «Работніце», ці ў «Делегатке».

Звярнуўшыся ў Москву, я з Вамі абавязкова
пабачуся, а пакуль—бывайце здаровы! Моцна
дісну руку.

26. VI—28 г.
Малахаўка.

М. Горкі

Аб Елене Новікавай

Харош, мілай прастатой сваёй, расказ Елены Новікавай аб тым, як Кастрычнік амаладзіў яе і прымусіў пісаць аб гаротным, бабскім жыцці. Не дрэнны і пяць кніжак, выданыя ёю. Але лепш за ёсё, што зроблена ёю,—сама яна, шасцідзесяцігадовая жанчына, «амалоджаная» Кастрычніцкай рэвалюцыяй.

Аленушка Новікава да 17-га года 58 год жыла «звычайнім», пакутліва цяжкім, забіаочым душу жыццём рускай сялянкі, рускай работніцы. Мільёны жанчын такіх, як яна, апладатварыўшы зямлю працай сваёй і дзецымі сваімі, клаліся ў магілы, пакідаючы на памяць аб себе толькі журботныя песні аб сваёй злой долі, аб загубленым жыцці без любви, без радасці.

Але вось жыватворчая сіла рэвалюцыі кранулася стомленага сэрца Новікавай, і гэта сэрца, не адчуўши ў жыцці сваім нічога добра, раптам успыхнула агнём жаданне пісаць людзям аб тым добрым, што яно, нарэшце, адчула.

Калі старая графіня Клейнміхель піша свае ўспаміны аб тым, як ёе крываўдзілі большэвікі,—графінія кіруе жаданне палічыцца з ворагамі Ёй, графіні, лёгка пісаць, яна чалавек адукаваны, узброены множствам выдатных слоў.

Аленушка Новікава—малапісьменная, і ёй пра-
цаваць пяром цяжэй чым сякерай. Яна піша не
для таго, каб палічыцца з мінулым, а для таго,
каб расказаць, якое добрае сучаснае.

Той факт, што яна, у прэклонных годах, адчула вялікі сэнс працоўнага жыцця і загарэлася жаданнем гаварыць аб гэтым сваім падругам,—факт значны, ён гаворыць аб тым, што наша руская жыццё ўсхвалявана да глыбіні, што забітыя цяжкім мінулым людзі ажываюць і гатовы ўнесці рэштку сіл сваіх у агульную работу стварэння новай, свабоднай дзяржавы.

Сотні тысяч жанчын, дзесяць год таму назад паміраўшых з голаду, жанчын, якія за гэтыя дзесяць год страцілі мужоў, братоў, дзяцей на фронтах грамадзянскай вайны супроць паразітаў,—сотні тысяч гэтих жанчын цяпер удзельні-

А. М. Горкі і Е. М. Новікава-Вашэнцэвэз,

чаюць у вялікай работе будаўніцтва новага жыцця. Нідзе, акрамя Саюза Советаў, нічога падобнага таму, што творыцца ў нас, нідзе яшчэ жанчына працоўных класаў не грае такой актыўнай ролі ў жыцці, як у нас.

І не толькі сама руская жанчына хутка выходзіць на шырокую дарогу свабоднай працы, не толькі яна паступова пачынае адчуваць сябе гаспадынія дзяржавы,—яна вядзе за сабою і жанчын усіх нацыянальных меншасцей: татараў, калмычак, мардовак і другіх, чыё жыццё было яшчэ больш пакутліва цяжкім, чым жыццё рускіх, рабочых жанчын.

К таму, як жыве і што робіць цяпер руская работніца, прыгляджаюцца, прыслушоўваюцца рабочыя жанчыны ўсяго свету.

І не так ужо далёк ад нас дзень, калі іншаземныя работніцы паследуюць прыкладу рускіх жанчын.

Гэта абавязвае наших жанчын моцна вучыцца для таго, каб умець вучыць барацьбе і работе тых, хто патрабуе іх уроцак, тых, якія адсталі ад іх на шляху да свабоды. Нашы жанчыны павінны цвёрда памятаць, што іх вякамі трymалі ў рабстве людзі, якія толькі таму былі мацней рабочага народа, што яны былі на многа адукаваней яго.

Нічога зброй больш моцнай чым веды!
Маё прывітанне мілай Елене Новікавай.

М. Горкі

Машка-Замарашка

(Урывак з аповесці)

Вакно засланіла ніч. На палацях цёмна. Машка прытулілася да хворай Полькі і плача. Аб чым плача Машка? Хіба яна ведае? Ёй хочацца бегчы кудысьці, дзе светла, цёпла і прасторна. Машцы хочацца радасці, смеха, цацак. Ёй-жа толькі сем год, восьмы пайшоў.

Шкадуючы Польку, Машка ўставіла вочы ў цемру і чакае: вось хутка застукае калатушка. Полька ўстане і будзе збірацца на работу. А можа не ўстане Полька, а закрычыць, заплача? Не, усё ціха. Полька ляжыць у жары. Вочы ў яе закрыты.

Дзве ночы не адходзіла маці ад Полькі. Мокрую анучку ёй на галаву клала, шыю цёплай хусткай завязала, а сама слёзы пралівала. «Шкада Польку... Работніца яна. А за прагул штраф запішуць. Як тут быць?»

Бацька хадзіў па каморцы, круціў на пальцы бародку, качаў галавой і думаў: «У большіцу-б трэба Польку. Ды большіца адно гора: доктара фабрычнага няма, фельчар—п'яніца, лякарства рэдка бывае. За хворымі рабочымі догляд дрэнны. Калі памерці Польцы, то няхай лепш дома».

Увайшоў каваль Прахор у сіней прапаленай кашулі. Вялікі, шырокі, ён заняў палову каморкі і забасіў:

— Як справа, Антон? Жывая дзяўчынка ваша?

Антон рукой махнуў.

— Жывая пакуль. А справа дрэнная...

Прахор сцінуў у кулак бараду:

— Лячэнне, брат, патрабуецца, лякарства...

— Вялікая сям'я ў нас. Гадавалі, гадавалі,—сказала Аграфена.

— Ну, маці!—крыкнуў Прахор.—У цеснаце ды ў брудзе цяжка вырасціць. І растуць, ды чахлья. У мяне таксама трое раслі: Сцёпка, Колька, Нюшка...! усе памерлі! Баста! Няма і не трэба. А баба мая таксама плача. Шкада дзяцей.

У дзверы заглянула ўдава Домна:

— Як дзяўчынка твая, Аграфена моўчкі матнула галавой і паглядзела на гадзіннік:

— Ужотка прыходзь, Домнушка!

* * *

Машка нахмурила чорныя бровы. На палаці да Полькі злазіла:

— Ты, Полька, мо' галодная? Пачакай, маці хутка прыдзе. Яна табе абараначкаў здобных прынясе...

Маўчыць Полька. Каторы ўжо дзень Польцы нічога не трэба.

Каб Ванька і Сярога не шумелі, Машка выгнала іх у карыдор. Сама бульбу аблупіла, самавар пачысціла. Даўно маці пайшла ў лазню кашулі мыць, а усё яшчэ не прыходзіць. Эх, сцеражы вось тут каморку!»

Да самага вечара чакала Машка бацьку з маткаю ды так і не дачакалася. Разам з Ванькай і Сярогай ткнулася яна ў падушку і заснула. Унахы Машка прачнунлася, звесіла галаву і бачыць: лямпа гарыць, і бацька з маткаю каля ложка стаяць. Бацька хмурны, бровы насыпі, бародку ў кулак сціснуў. Маці ціханька галавой ківае і ўсхліпвае. Бачыць Машка: Полька вочы адкрыла. А вочы ў яе мутныя. Раскрыла Полька пасінелыя вусны, уздыхнула, закрыла вочы—і усё тут.

Бацька апусціўся на табурэтку.

— Шабаш!—сказаў ён.—Задавіла дзяўчынку фабрыка.

Апусціўши галаву на руکі, ён доўга сядзеў так.

У цеснай каморцы стала яшчэ журбатней. Нахіляючыся галавой да ложка, маці змачыла слязмі ўвесь фартух.

— Дочанька,—галасіла яна,—жыла ты, голубачка, ды толькі маялася, свету-радасці не бачыла, ні гульні, ні забавы, завяла ты як кветачка ў полі, пры дарозе!

Машка ткнулася тварам у падушку і таксама плакала: шкада ёй было смірную, ціхую Польку.

Раніцой чужы мужык прыцягнуў доўгую скрынку з дошак. Польку паклалі ў яе і накрылі белым паркалем. Хутка сабраліся суседкі. Сурова насыпішы бровы, Лукер'я адхінула край паркалю і моўчкі пачапала польчын сіні нос. Варвара памацала мёртвия щокі.

— Адна сухая скура!—сказала яна.

Настасся паківала галавой:

— Вось ён лёс нашых дзетачак. Ледзь падрасце—нянька ў нас дарэмная. А там глядзіш—гаспадару работніца. Зачахне ад такога жыцця—тут табе і канец.

— Чаго ўжо гаварыць?—слязліва ўсхліпнула Аўдоцца.—Маёй Дуньцы быццам пяць гадкоў, а ўжо сёмы пайшоў. Вось харчы-то нашы якія. Хлеб ды капуста кіслая, ды рэдзька з квасам. Так і растуць заморышы. Ды і сама-то усё жыццё плачуся. Скалечыла фабрыка ні за што. Асталася я касалапая ды касабокая.

Пятрушкіна тоўстая маці гідліва павяла рабым носам і яхідна папінула:

— Весь век вы, бабанькі, плачачеся. Самі не радзецелі да работы, а ўсё гаспадар вінаваты ды фабрыка. Пасароміліся-бы пры малых дзесяцях...

Аўдоцца сплоханая падалася да дзвярэй:

— Оспадзі спасі! У бяду трапіла! Ды іць гэта змяя наядеднічае мужу. Прагул можа запісаць, калі захоча...

— Чаго ты, Аўдоцца, засаромілася?—ускінулася Васена Перцава.—Праўду і ёсць! Вымарчвае з нас сілу. Самі без пра-свету працуем, ды і дзяцей мучаем! А ці бачым радасць у жыцці? Ні вось настолечкі!—і Васена паказала свой мізінчык на руцэ.

— Хіба дзеци не ў загоне ў нас? Пра дзяцей, мілыя бабачкі, ежэлі талкаваць, дык толькі слёзы праліваць.

Устраянулася старая Таісья:
— У гаспадароў сабаку сытнай ды цяплей.

Аглядаючыся і штурхаючыся, у каморку налезлі дзяўчынкі. 1 баяцца дзяўчаткі Полькі, і паглядзець хochaцца.

Шкадуючы падругу, Лізка тонкай, худзенькай рукой пачапала польчын лоб. Яе шэрыя вочы наливаліся слязмі, і яны струменьчыкамі пабеглі па бледных шчоках. Голасна, па-баб'і Лізка загаласіла:

— Падружка мая Полька! Ды куды-ж сабралася ты? Па якой дарожаньцы ўходзіш? Алі мне за сабой дарожку ўказваеш? Нам з табой толькі па трынаццаць гадочки! З малых год мы як трава расцём! Ды навошта нас матулька нарадзіла, за якія грахі мучаемся!

Лежачы на палацах Машка слухала, што гавораць, і шкадавала Польку. Глядзець на яе ёй не хацелася: Полька стала чужая, сіняя, халодная. «Лізка— падруга добрая, вось і шкадуе Польку. А Лізку таксама, можа, ніхто не шкадуе»,—думае Машка.

* * *

Унахи цішыня. У карыдоры дакучліва затрашчала калатушка. Машка сплохана прачнулася і бачыць: маці на работу збіраецца. Яна спяшаецца, хапае не тое, што трэба: то фартуха не знайдзе, то не ту ю хустку на галаву надзене.

— Паглядывай, дачка, за рэбятамі,—гаворыць яна,—будзь разумная.

У адчыненае акно каморкі глядзіць сонейка, такое яснае і цёплае. Ад таго, што маці не сядзітая, вочы яе сталі добрымі, вялікімі, Машцы робіцца веселяй. Падскокваючы, яна спявае песеньку:

«Зайчик, беглянчик, где же ты живешь?»

Вось у такі добры, ясны дзень і страслася вялікая бяда.

Прышоў бацька на абед. Твар яго паказаўся Машцы цямнай ночы. Спачатку яна падумала, што ён п'яны. Бачыць: хістаецца, а потым сеў на лаўку і рукой махнуў:

— Бяда, Машка!—сказаў ён.—Маці ў больніцы. З карэткі чаўнок выскачыў і выбіў левага вока. Што рабіць будзем?

Машка сплохала, замаргала вачыма, але адразу не зразумела: маці няма, а бацька сядзіць, галаву на грудзі павесіў. Шкада Машцы бацьку.

* * *

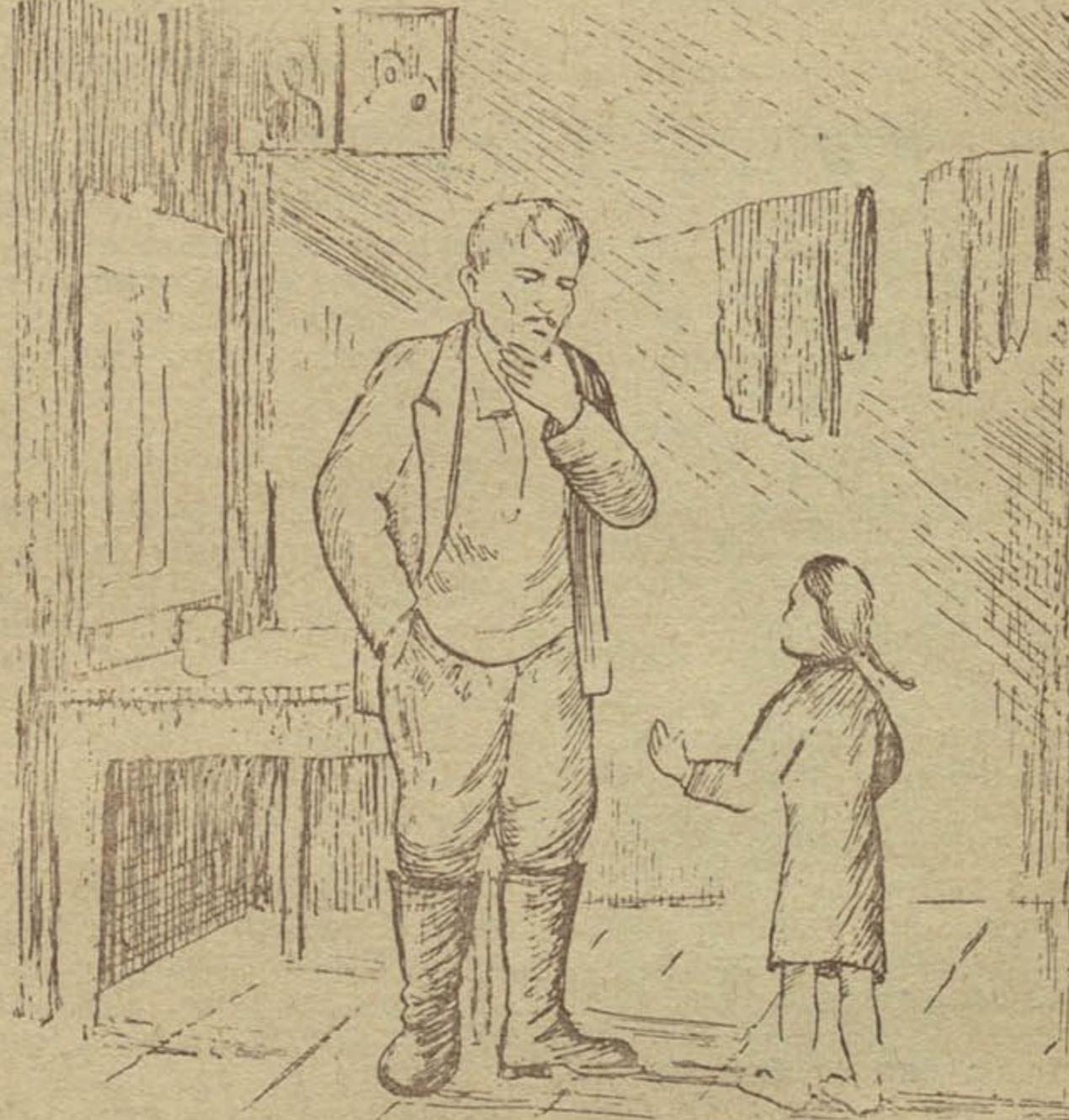
— А я ведаю, тата, што рабіць! Гатаваць я ўмею. Бачыла, як мамка рабіла. Так і я буду капусту ды кашу варыць.

Бацька падняў галаву па-

— З адным вокам—дрэнья работніца,—сказалі ў канторы.

З белай павязкай на воку прышла ў сваю каморку Аграфена. Сярога і Ванька кінулі сваю гульню і закрычалі:

— Ма-амка прышла!

Так, Машутка! Табе прыдзеца. Арудуй як ведаеш.

скроб бляявую бародку і галавой матнуй:

— Так, Машутка! Табе прыдзеца. Арудуй, як ведаеш.

Клопаты адразу наваліліся на Машку: Сярога і Ванька плачуть, а тут абед трэба гатаваць для бацькі. Падвязала Машка матчын фартух і закруцілася. З гаршком у руках, патрахваючы касічкай, яна бойка ўлятала ў кухню.

— Цётачка Навуміха звары мне капусту, ды глядзі, каб не пабегла, і кашу не спалі. Татачка такую не любіць!

— Ну, ну, гаспадыня якая ўзялася!—усміхнулася Навуміха.—Эх, ты, замарашка! Чуеш: плачуць твае ваіцеліто!

Ванька і Сярога не слухаліся Машкі і па некалькі разоў у дзень біліся. Сярога кашулю парваў. Ванька нос пабіў да крэви.

Два тыдні праляжала Аграфена ў больніцы. На плечы яе звалілася яшчэ няшчасце: разлічылі яе з фабрыкі,

Аграфена толькі рукой махнула на рэбят. Села яна на скрыню, прыцягнула да сябе Машку і нялоўка пацалавала яе ў вусны.

— Разумная ты мая,—сказала маці.—Гэта-ж ты адна ў мяне памочніца. Адна асталася!

Прыкрываючы рукой завязанае вока, маці сабрала вячэрну. Прышоў бацька. Ад крыўды за разлік яна зноў заплакала.

— Пакалечылася на гаспадарскай рабоце... Торбу, ці што цяпер на шию ды ў свет ісці па кавалачкі.

Машка баязліва на бацьку глянула: «Разлуецца, бадай, на маці. Вялікі ён, моцны».

Блакітныя вочы бацькі пачымнелі. Адсунуў ён з края стала саляніцу і палічыў вачыма ўсіх. Чатыры душы, сам пяты!

— Н-нда! жыццё і без таго цямнай ночы,—паглядваючы на Аграфену, сказаў ён.—Ну, ладна, маці! Пражывем як-небудзь. Пасядзі дома. А Машка гадок пагуляе ды і на фабрыку пойдзе.

Па прыкладу комуністак

Стаханаўскі рух і яго новыя вышэйшыя формы адкрылі не-вычарпальныя рэзервы ў нашай прамысловасці, далі магчымасць высунуць лозунг аб выкананні пяцігадовага плана па росту прадукцыінасці працы ў чатыры гады.

Шырока разгарнуўся рух за многастаночнае абслугоўванне і сумяшчэнне прафесій на Барысаўскай запалкавай фабрыцы імені Кірава. У каробка-клеельным цеху рад работніц ужо ўшчыльнілі сваю работу, перайшлі на абслугоўванне пяці станкоў. Стаханаўкі - многастаночніцы—лепшыя людзі прадпрыемства ў сваёй практичнай работе з дня ў дзень павышаюць прадукцыінасць працы.

Значна палепшылася работа ўсёй фабрыкі. Пачынаючы з 3 мая план штодзённа выполнваецца ў сярэднім на 103—104 процэнты.

Ініцыятарамі многастаночнага абслугоўвання на фабрыцы з'яўляюцца комуністкі сёстры Салаўёвы—Феня і Вера. Яны спаборні-

чаюць паміж сабой. Па іх працаплане зроблены некаторыя ўдасканаленні для многастаночнай работы. Перабудаваны ручкі тармазоў на трох машынах так, каб стоячы пасярэдзіне (між імі) можна было спыняць і пускаць тры машыны. Дадаткова зрабілі два сталы для шчапы і перастаўлі іншыя.

Упершыню 26 красавіка сёстры Салаўёвы началі абслугоўваць пяць машын. Абавязак машыністкі забяспечыць бесперабойную работу, своечасова накладаць шчапу, донышкі, паперу, у працэсе работы правяраць якасць прадукцыі.

Каб у двух абслугоўваць пяць машын, трэба разлічыць усе свае рухі і з увагай адносіща да работы.

Феня і Вера расказваюць аб сваёй работе:

— Мы приходзім за 25—30 минут да гудка. Падрыхтоўаем шыбер на некалькі гадзін работы. Бяром рулонную паперу, змазачнае масла, аглядаем машыны, змазываем усе іх часткі, паміж рамкамі ўстаўляем кругі рулоннай паперы і потым пускаем усе пяць машын у ход.

У часе работы машын мы перабіраем шыбер і донышкі. Кругі паперы мы ўстаўляем на хаду ў працу ючы механизму, гэтым самым папярэджваючы спыненне машын. У абедзены перапынак зноў змазаем машыны і ачышчаем пераклейваючыя ролікі ад клею. Пасля сканчэння работы пакідаем сваё рабочае месца другой змене ў самым чыстым выглядзе.

Вывучыўши дакладна машыны, мы адразу вызначаем няспраўнасці ў іх і хутка іх ліквідуем.

З першых-жа дзён работы на пяці машынах Вера і Феня сталі значна перавыконваць вытворчае заданне, выпускаючы высокаякасную прадукцыю. Так, напрыклад, 26 красавіка яны выканалі дзённае заданне на 110 проц., 4 мая—на 118 проц., 5 мая—на 121 проц., 7 мая—на 126 проц.

Гэтае выкананне яны замацавалі на сённешні дзень. Гэта значыць, што за адзін дзень яны даюць больш 7 норм.

Прыклад работы сясцёр Салаўёвых, іх волыт стаў здабыткам усяго каробка-клеельнага цэха. Зараз на абслугоўванне пяці машын перайшлі таксама т. Кішкурна—сакратар цэхавай партыйнай арганізацыі, дэлегат XVIII з'езда КП(б) Беларусі, Буслава—кандыдат ВКП(б), беспартыйныя тт Дабравольская, Марозэва, Гламбоцкая і другія.

У чэсьце гістарычнага XVIII з'езда комуністычнай партыі (большэвікоў) Беларусі верныя дочкі радзімы—комуністкі, многастаночніцы Салаўёвы павялічваюць выпрацоўку, даюць краіне соцывалізму высокаякасную прадукцыю. Гэтым самым яны на справе змагаюцца за перадавую роль на вытворчасці.

3. Сегальчык

Нарком шляхоў узносін Л. М. Кагановіч узнагародзіў рад работнікаў Заходнія чыгункі ганаровай граматай.

На здымку: Старшая стрэлачніца станцыі Мінск-пасажырская М. К. Кароткая, узнагароджаная значком „Ударніку Сталінскага закліка“.

Фота М. Савіна (Фотафоніка БЕЛТА)

Багатага сталінскага ўраджая ча-каюць калгаснікі сельгасарцелі імені Сталіна, Брестскага раёна.

На здымку: старшыня калгаса І. В. Пі-ваваркін і стаханаўка паляводчай брыгады М. Т. Мушук аглядаюць усходы яравых.

Фото В. Лупейко (Фотофоніка БЕЛТА)

Адказны рэдактар Г. В. КАГАН

Адрас рэдакцыі: Мінск, Совецкая, 49, 1 паверх.

Друкарня імя Сталіна.
Здана ў друк. 27/V—40 г.

Зак. № 2457. Тыраж 14.000 экз.
Падпісаны да друку 5/VI—40 г.

Уп. Галоўліта БССР № Ф—2775.
У нумары 2¹/₂ друк. арк. 120.140 друк. знак.

Цана 20 кап.

Да гэтага нулару басплатна дадаенца ўкладка выкрайка.

Выхаванцы дзіцячага сада пры Нёманскім шклозаводзе (Баранавіцкая вобласць) на прагулцы, у садзе былога ўладальніка завода.
Фото Е. Халдэя (Фотахроніка БЕЛТА)